

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

11. 7. So	Ovčácké slavnosti Nepomuk, zahrada arciděkanství
25. 7. So	NT plemenných beranů a kozlů, Rohliny u Turnova
15. 8. So	Celostátní výstava plemen ovcí a koz OVENÁLIE 2026
15. 8. So	NT plemenných kozlů AN, srovnávací hodnocení, Modletice-Slavanice
19. 8. St	Klasifikace plemenných beranů ze stáje, Valašská Bystřice
20.-25. 8. 2026 Čt-Út	Země živelka 2026, České Budějovice
21. 8. Pá	Soutěž v rychlostním střihání ovcí na výstavě Země živelka
23. 8. Ne	Šampionát beranů ZW na výstavě Země živelka, ovčácký den na Zemi živelce
23. 8. Ne	NT beranů Země živelka
22. 8. So	Střihání ovcí, Nýdek
01. 9. Út	Klasifikace beranů ze stáje Kvisová, Žumberk-Částkov
05. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů Podvihov
05. 9. So	NT plemenných kozlů Sosnová
05. 9. So	NT plemenných kozlů Studnice u České Skalice
06. 9. Ne	Krajská výstava ovcí a koz Pardubického kraje, NT beranů a kozlů
08. 9. Út	NT plemenných kozlů Nezvěstice
09. 9. St	NT plemenných kozlů Morkovice
10. 9. Čt	NT plemenných kozlů Tábor, areál SZŠ
11. 9. Pá	Klasifikace kozlů, Březí u Mikulova
12. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
15. 9. Út	Klasifikace plemenných beranů ze stáje Hradecký, Libštát-Bělá
15.-16. 9. Út-St	Kurz střihačů ovcí na Zlobici
16. 9. St	Klasifikace ze stáje Dvorský statek, Olešenka
18.-19. 9.	Hradecké dožínky, Krajská výstava ovcí a koz Královéhradeckého sdružení
18. 9. Pá	Elitní hodnocení plemene hnědá koza, NT beranů a kozlů
19. 9. So	Pohár Královéhradeckého kraje ve střihání ovcí
18. 9. Pá	Klasifikace beranů Smilovice
19. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů, ENT plemenných beranů charollais, Sedlčany
23. 9. St	NT plemenných beranů a kozlů Rožnov pod Radhoštěm
25. 9. Pá	Klasifikace ze stáje, Chlum u Jistebnice
26. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů, Strakonice
26. 9. So	NT plemenných beranů a kozlů, Helvíkovice
28. 9. Po	Krajská výstava ovcí a koz Libereckého kraje, Svatováclavský trh plemenných beranů a kozlů, Pěnčín u Jablonce nad Nisou
01. 10. Čt	NT plemenných beranů, Žabčice
08.-11. 10. Čt-Ne	Celostátní výstava ovcí a koz Lysá nad Labem, Náš chov 2026
08. 10. Čt	ENT plemenných beranů texel, NT plemenných beranů masných a kombinovaných plemen
09. 10. Pá	ENT plemenných beranů clun forest, NT kozlů, předvádění plemen ovcí a koz, předávání ocenění šampionům výstavy a nejlepším kolekcím, Národní šampionát zakrslých koz holandského typu, včetně ENT plemenných kozlů, Národní šampionát hnědých krátkosrstých koz
10. 10. So	Národní šampionát romanovských ovcí
11. 10. Ne	Národní šampionát anglonubijských koz

AKTUALITY

UPOZORNĚNÍ PRO PRODUCENTY PLEMENNÝCH BERANŮ

Ze zápisu Rady PKO z 19. 2. 2026 (uveřejněno ve Zpravodaji 2/2026, s. 58) vyplývá tato podmínka pro klasifikace plemenných beranů od podzimních NT (od 1. 9. 2026):

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Úvodník	3
Jednání u ministra zemědělství	3
Ze života Svazu	
Přeuznání šlechtitelského chovu texel	3
Zasedání krajského členského shromáždění pro Moravskoslezský kraj	5
Schůze klubu chovatelů ovcí plemene zwartbles	5
Konference krajského sdružení Jihomoravského kraje	6
Z domova	
Ostrava Wool Fest	7
AGRISHOW	9
Selský den ve Vrběticích	18
Otevřené mistrovství ve střihu ovcí	19
Jak je u nás	
Ovčí dvůr ve Žďárkách	21
Naše hospodářství a kašmírové kozy	23
Pořád je co se učit	
Dopad rozdílné porážkové hmotnosti u plemene romney na parametry jatečné hodnoty a kvality masa	24
Veterinář nám radí	
Diagnostika jako základ tlumení parazitů	27
Barbervax	28
Inspirace z Velké Británie	
Odstav jehňat a kulhání ovcí	28
Vlnářské tvořivé okénko	
Kulatý podsedák	31
Představujeme členy Asociace - Vendula Petrová	33
Úřední deska	
Zápis členské schůze - shromáždění delegátů SCHOK z.s.	33
Zpráva o činnosti SCHOK z.s. v roce 2025	36
Zpráva o hospodaření za rok 2025	38
Zpráva Revizní komise SCHOK z.s.	40
Program činnosti SCHOK z.s. na rok 2026	40
Výhled hospodaření SCHOK z.s. v roce 2026	41
Připravované akce	
Ovčácké slavnosti - Nepomuk	42
Ovenálie 2026	43
Země živelka	45
Svatováclavský trh	46
Náš chov	47
Společenská rubrika	
Gratulujeme našim jubilantům	48
Odešel pan fotograf, Stanislav Seibert	48
Vzpomínka na pana Vichtu	48
Rozloučení s panem Pálkou	49
Kulatiny pana prezidenta	49
Osmdesátiny Ing. Václava Korsy	50
Inzerce	50

a) Matky plemenných beranů s účinností od podzimních nákupních trhů 2026:

... - matka plemenného berana musí mít odebrán a uložen vzorek DNA v akreditované laboratoři ČMSCH, a.s. a musí být zařazena do tříd odolnosti vůči klusavce R1, R2, nebo R3. Matka nesmí být nositelka alely VRQ. ...

b) Otci plemenných beranů s účinností od podzimních NT 2026:

... - otec plemenného berana musí mít odebrán a uložen vzorek DNA v akreditované laboratoři ČMSCH, a.s., a musí být zařazen do tříd odolnosti vůči klusavce R1, R2, nebo R3. Beraní nesmí být nositeli alely VRQ. Tato podmínka se týká i importovaných beranů.

Z této podmínky schválené Radou PKO tedy jasně vyplývá, že se již od podzimních nákupních trhů nebudou klasifikovat beranci, jejichž rodiče nemají uloženo DNA v laboratoři ČMSCH a nebudou mít vystaven certifikát na ověření původu ze strany otce a matky touto laboratoří.

Ověřování původu z laboratoře v Jihlavě nebude již uznávané.

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s.

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
e-mail: info@schok.cz, www.schok.cz
IČO 63109859, DIČ CZ 63109859
Bankovní spojení: Raiffeisenbank 6653093002/5500
Datová schránka: vx7rcqj

vedení plemenných knih ovcí

Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice
Hana Vystrčilová, tel.: 777 754 801
e-mail: pkovce@schok.cz

vedení plemenných knih koz

Chovatelů 500, 252 09 Hradištko
Šárka Kořínková, tel.: 777 754 813
e-mail: pkkoz@schok.cz

Předsednictvo SCHOK z.s.**Předseda**

Ing. Richard Konrád, tel.: 777 754 802,
e-mail: konrad@schok.cz

1. místopředseda

Ing. Tomáš Klíma, tel.: 602 321 507,
e-mail: klima@schok.cz

2. místopředseda

Ing. Roman Ciešlar, tel.: 777 754 823,
e-mail: cieslar@schok.cz

Ředitel

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821, e-mail: huml@schok.cz

Spolková rada SCHOK z.s.

Ing. Richard Konrád, Ing. Tomáš Klíma, Ing. Roman Ciešlar

Středočeský kraj

Petr Kříž, tel.: 603 825 187, e-mail: ovce.pk@seznam.cz

Jihočeský kraj

Ing. Jan Vejčík, tel.: 721 100 001, e-mail: info@puvodnivalaska.cz

Plzeňský a Karlovarský kraj

Marie Králíková, tel.: 774 985 515, m: statekukraliku@seznam.cz

Ústecký kraj

Jan Hála, tel.: 777 826 300, e-mail: ustecky@schok.cz

Liberecký kraj

Josef Pulíček ml., tel.: 723 063 442,
e-mail: josef.pulicek2@farmapencin.cz

Královéhradecký kraj

Milada Kvirencová, tel.: 604 706 642,
e-mail: milada.kvirencova@seznam.cz

Pardubický kraj

Michaela Kvisová, tel.: 777 664 636,
e-mail: info@romanovsheep.cz

Vysočina

Ing. Marie Jahodová, tel.: 606 314 379,
e-mail: marie.jahodova@email.cz

Jihomoravský kraj

Ing. Jiří Huml, tel.: 777 754 821,
e-mail: huml@schok.cz

Zlínský kraj

Pavel Slovák, tel.: 606 951 454, e-mail: slovak.pavel@volny.cz

Moravskoslezský kraj

Martin Carbol, tel.: 724 838 791, e-mail: 321.martin@seznam.cz

Předseda PKO

Mgr. Bc. Milan Daďourek, tel.: 775 239 692,
e-mail: dadourek@schok.cz

Předseda PKK

Ing. Ladislav Strnad, Ph.D., tel.: 777 754 855,
e-mail: strnad@schok.cz

Revizní komise Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.**Předseda**

Ing. Nikola Havrdová, tel.: 607 592 105,
e-mail: havrdova@schok.cz

Členové RK

Mgr. Ján Kováč, tel.: 777 194 750, e-mail: ovci-dvur@seznam.cz
Ing. Petr Kotlaba, tel.: 731 159 641, e-mail: kotlaba@agrottrans.cz
Radek Říha, tel.: 728 492 496, e-mail: radek.riha71@gmail.com
Petr Králík, tel.: 606 789 684, e-mail: pedro.conejo@seznam.cz

ZPRAVODAJ SVAZU CHOVATELŮ OVČÍ A KOZ z.s.,**vydává:**

Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., zapsán ve spolkovém registru Městského soudu v Praze, oddíl L, vložka 74909,
redakce: SCHOK z.s., Zlobice ev. č. 55, 666 03 Malhostovice, www.schok.cz, e-mail: info@schok.cz,
evidováno u Ministerstva kultury ČR pod č. MK ČR E 12925

ISSN 1213-371X

Neprodejné! Zpravodaj je určen členům Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
roční členský příspěvek SCHOK z.s. je 450 Kč, příspěvky na rok 2026 můžete poukázat na účet Svazu u Raiffeisenbank
6653093002/5500 (variabilní symbol Vám bude přidělen po dohodě s redakcí – Vlasta Konrádová)
nebo je zaplatit složenkou.

Redakce zpravodaje nezodpovídá za obsah inzerátů.

Redakční rada:

Ing. Richard Konrád, Ing. Vít Mareš, Ing. Jiří Huml, Ing. Tomáš Klíma,
Ing. Roman Ciešlar, Mgr. Bc. Milan Daďourek, Ing. Ladislav Strnad, Ph.D., Mgr. Iva Oukropcová – redaktor

Grafická úprava a tisk:

SET SERVIS centrum reklamy a tisku s.r.o., Helvíkovice 113, 564 01 Žamberk, e-mail: studio@setservis.cz, www.setservis.cz

Distribuce:

5P Agency, Pražákova 876/66, 639 00 Brno
Do tisku předáno 17. 6. 2026, náklad 950 ks
Uzávěrka příštího čísla: 5. 9. 2026

■ ÚVODNÍK

Vážení chovatelé, vážení čtenáři,

rok 2026 vyhlásila Organizace spojených národů jako Mezinárodní rok pastvin a pastevců. Cílem této globální iniciativy je upozornit na zásadní význam pastvin pro naši planetu i potravinovou bezpečnost a zároveň vyzdvihnout nezastupitelnou roli pastevců jako ochránců biodiverzity.

V tomto čase úspěšně dokončujeme období bahnění a kozlení. Vstupujeme tak do fáze jarního výpasu našich malých přežvýkavců, od kterého si slibujeme jak skvělé hospodářské výsledky, tak dobré zdraví našich zvířat. Letošní rychlý a velmi teplý nástup jara bez srážek sice růst vegetace dočasně zastavil, což zvýšilo naše nároky na zkrmování konzervovaných objemových krmiv a spotřebu napájecí vody, nyní se však situace naštěstí zlepšuje. Vodní deficit se částečně vyrovnal a věříme, že se nám podaří vytvořit kvalitní krmivářskou základnu pro další období.

V přírodě i v chovu vše souvisí se vším, a proto nesmíme zapomínat na klíčové výzvy, které toto období přináší.

Již třetím rokem naše chovy doprovází problematické onemocnění Katarální horečka ovcí (KHO). Šíří se ve vlnách, ohrožuje samotná zvířata, komplikuje výstavy i svody a výrazně omezuje obchod, což s sebou nese citelné ekonomické ztráty. Je na každém z nás, jakou strategii a směr v prevenci proti této nákaze zvolí.

Jaro je tradičně kritické také z pohledu parazitóz. Z těchto komplikovaných situací však existuje elegantní cesta ven. Neváhejte využít možnosti odběru vzorků trusu. Na základě výsledků koprologického rozboru pak můžete nasadit cílenou

a efektivní metodu, která zamezí šíření těchto invazivních druhů. K usnadnění této práce a ke zmírnění finančních nákladů doporučuji využít Národní dotaci – dotační titul 20.G.

Mám velkou radost, že se podařilo úspěšně vyplatit finanční podpory pro chov ovcí a koz z dotačního titulu 2.A. Národní dotace za rok 2025. Aktuálně se již nacházíme v novém dotačním období – do 15. května 2026 jsme podávali Jednotnou žádost a nyní postupně plníme podmínky vyplývající z požadovaných opatření.

Do 31. března 2026 jste měli možnost podat žádost o náhradu újmy za ztížení pastvy v oblastech s opakovaným výskytem vlka obecného. Po intenzivních vyjednáváních na nejvyšších pozicích Ministerstva životního prostředí se nám podařilo dosáhnout nemalých výsledků: pro rok 2025 došlo k navýšení referenčních částek (valorizaci) v újmové vyhlášce. Toto finanční vyrovnání je významné a adekvátně ohodnotí naši těžkou práci v náročných podmínkách soužití s touto šelmou.

Velmi zajímavé a přínosné téma je ovčí vlna. Tato tradiční surovina zažívá velký návrat jako prémiový, ekologický materiál s jedinečnými termoregulačními vlastnostmi a minimální uhlíkovou stopou. Jako lokální a plně biologicky odbouratelný produkt představuje ideální, k přírodě šetrnou alternativu na rozdíl od syntetických vláken. Propojení řemesla s moderním designem na akcích, jako je Ostrava Wool Fest, otevírá našim chovatelům zcela nové tržní příležitosti a ekonomické zhodnocení své produkce.

Přeji hodně sil v dalším chovatelském období a spoustu úspěchů ve Vašich chovech

Ing. Roman Cieslar

■ JEDNÁNÍ U MINISTRA ZEMĚDĚLSTVÍ

Dne 6. 5. 2026 proběhlo jednání s ministrem zemědělství Ing. Martinem Šebestýanem. Jednání se účastnil za SCHOK Ing. Richard Konrád a Ing. Tomáš Klíma.

Panu ministrovi jsme představili činnost našeho Svazu, byla prodiskutovaná problematika chovu ovcí a koz v ČR,

dotační politika na rok 2026 a také problematika ochrany stád ovcí a koz proti predátorům. Jednání probíhalo ve velmi příjemné atmosféře a od pana ministra jsme obdrželi ujištění, že komodita malých přežvýkavců je komoditou důležitou v našem zemědělství.

Ing. Richard Konrád

■ PŘEUZNÁNÍ ŠLECHTITELSKÉHO CHOVU TEXEL V ŽAMPACHU U CHOVATELE LUKÁŠE NEUGEBAUERA

V únoru letošního roku jsem byl pozván na přeuznávání ŠCH u mého chovatele Lukáše Neugebauera.

Jeho stádo je v KU od r. 2012 a ŠCH mu byl uznán v r. 2016. Chovatel hospodář na dvou katastrálních územích, v místě bydliště Žampachu 382 m n. m. a Kameničné 463 m n. m.

Celková výměra travních porostů je 10,05 ha. Farma hospodář od r. 2022 v režimu ekologického zemědělství.

V době uznávacího řízení byli na stádě 3 plem. berani, 19 bahníc a 9 jehnic. V letech 2021–2025 byla produkce plem. beranů celkem 60 kusů, vše v elitních třídách. Tito zkvalitňují chov plemene texel a mezi chovateli je o ně velký zájem.

Výsledky kontroly užítkovosti stáda (nejméně za 3leté období):

Kontrola	Počet	Průměrná užítkovost						
		Oplození %	Plodnost %	Intenzita %	Odchov %	Váha jehňat 100 dnů kg	Přírůstek jehňat 100 dnů g	Stříž kg
2021	23	91,3	185,7	169,6	143,5	32,06	291,09	
2022	18	100	177,8	177,8	161,1	33,84	308,66	
2023	23	95,7	181,8	173,9	160,9	34,11	311,93	
2024	24	100	179,2	179,2	175,0	32,99	300,69	
2025	24	100	187,5	187,5	183,3	29,99	270,77	
Průměr 2023-2025	23,66	98,56	182,83	180,20	173,06	32,36	294,46	

Produkce plemenných beranů za posledních pět let:

Rok	ER	EA	EB	IA	IB	Celkem
2021	6	6	0	0	0	12
2022	6	7	4	0	0	17
2023	4	6	4	0	0	14
2024	2	2	3	0	0	4
2025	8	1	1	0	0	10
Celkem	23	22	12	0	0	60

Plemenná hodnota stáda podle třídy za plemennou hodnotu

Kateg. ovčí	Celkem	ER	E	I	II	chovné
Plem. Berani	ks 3	3				
	% 100	100				
Bahnice	ks 28	19	9			
	%	67,9	32,1			

Hlavní metodou plemenitby je harémové připouštění v oplůtcích. Pouze v roce 2025 se zapouštělo na zimovišti u č. p. 22, Žampach.

Obrat základního je zajišťován jehnicemi z vlastního chovu, plemeníky též z vlastního chovu a nákupem.

Selekce zaměřená na udržení schopnosti matek odchovat jehňata pouze na pastvě, v zimě s příkrmem kvalitního sena ad libitum, ale bez příkrmu jádrem. Senáž je zkrmována po porodech.

Cílem šlechtění je zlepšení reprodukčních ukazatelů.

Přeuznání ŠCH proběhlo za přítomnosti předsedy rady PK ovčí SCHOK z.s. Mgr. Milana Daďourka, člena výboru klubu chovatelů texel Mgr. Jana Kováče a redaktora časopisu Náš chov Martina Jedličky. Ten o události vydal v časopise velice podrobný a poučný článek, který zájemcům o plemeno doporučuji vyhledat.

Závěrem bych chtěl Lukášovi a jeho ženě Vojtěšce poděkovat za organizaci akce a milé přijetí všech přítomných.

Do dalších let přeji pokračování chovatelských úspěchů a hodně zdraví

text: Petr Jihlavec
foto: Martin Jedlička, Lukáš Neugebauer

OSTRAVA WOOL FEST

Ve dnech 27.-28. 2. 2026 proběhla v ostravském zemědělském muzeu mimořádná akce zaměřená na vlnu a vše, co s ní souvisí. Setkání těch, kdo s vlnou pracují v nejrůznější fázi její cesty k lidem, provázela bohatý doprovodný program zahrnující přednášky, dílny, vzdělávací programy, ukázky zpracování vlny, její stříže a třídění, výstavu plemen ovcí, hru na tradiční pastýřské nástroje, gastronomii i vernisáž tapisérie Antonína Kybala (10 x 3 m). Svaz chovatelů ovcí a koz byl jedním z hlavních organizátorů – děkujeme všem, kteří se na provedení aktivně podíleli.

Jako ohlédnutí přinášíme slova Národního zemědělského muzea Ostrava adresovaná návštěvníkům po ukončení akce.

Vzali jsme svoji obyčejnou každodennost, naplněnou ovečkami, jejich vlnou a vším, co patří k jejímu zpracování, a na dva dny jsme to přenesli do Národního zemědělského muzea Ostrava.

Ale říkali jsme si, jak tahle prostá opravdovost obstojí pod tlakem všech lákadel světa vezdejšího. Jestli se budete chtít schoulit do naší otevřené vlněné náruče a zasníte se nad těmi pomalými časy, které nebyly ani lepší, ani horší, než jsou ty naše, ale jejichž rytmus se zdál být přívětivější, protože ladil s přirozenými rytmy přírodními i lidskými.

A vy jste nás v sobotu ráno zalili hřejivou vlnou svého zájmu a společně jsme na zemi vytvořili jedno z bezpečných míst naplněných lidskostí, kde se lidé o sebe přirozeně zajímají a záleží jim na sobě, stejně jako na všem živém, co tvoří náš svět.

Přijeli jste z ČR, Slovenska i Polska a každý z vás byl tím důležitým vláknem, které se přirozeně napojilo k vláknům severní Moravy a Těšínského Slezska, kde je vlna součástí domorodého DNA – ten pocit „tady je ovčí vlna doma“ byl hmatatelný. A když jsme v pátek odhalili tapisérii A. Kybala a jeho žáků, bylo to jako požehnání a symbolické propojení minulosti s budoucností.

Děkujeme, že jste uslyšeli naše vlněné volání!

Děkujeme, že jste se stali spolutvůrci našeho vlněného festivalu!

Děkujeme, že nesete dál lásku k ovčí vlně a úctu k ovečkám, které ji tvoří pro potřeby své a naše.

Děkujeme!

A pokud se na OWF chcete ještě na chvíli vrátit, nahráli jsme na náš web kompletní fotogalerii...

<https://www.ostravawoolfest.cz/fotogalerie/>

Autor fotografií: Martin Popelář

■ AGRISHOW - NÁRODNÍ VÝSTAVA HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT, BRNO 12.-15. 4. 2026

Do Brna přišlo jaro a Národní výstava hospodářských zvířat. To první jste cítili ve vzduchu a viděli na větších stromů, to druhé jste poznali podle mimořádně složitých dopravy v okolí brněnského výstaviště. Obojí stálo za pozornost. V tomto článku se zaměříme na dění v Brně, neboť předpokládám, že jaro přišlo i do vašich končin.

Zemědělská výstava tohoto rozsahu se v Brně konala naposledy před třemi lety, loni byla zrušena z důvodu ohrožení nákazou SLAK. O to větší očekávání, přípravy a vzrušení provázelo tu letošní. V sobotu byla navedena zvířata, tedy ti nejdůležitější účastníci, kteří měli současně nejnáročnější postavení. Není to jen tak nechat se v neznámém prostředí po čtyři dny okukovat stovkami očí, naslouchat nejrůznějším zvukům, a přitom všem zůstat pokojně ve vymezeném prostoru. Děkujeme tedy všem čtyřnohým, malým i velkým, že nám umožnili potkat se s nimi takto blízko. Dalšími důležitými, nezbytnými a často neviditelnými účastníky byli chovatelé. V sobotu před oficiálním nedělním zahájením se utkali s provozem i veterinárními podmínkami, přivezli vzorně nachystaná zvířata, s důvěrou je odevzdali do péče místních ošetřovatelů (studentů zemědělských škol v čele se zkušeným chovatelem, stříhačem a mužem činu Romanem Křenkem) a zase se vytratili. Jistě doma na svá zvířata mysleli, někteří kontrolovali na dálku a ve středu se opět objevili. Díky vám. Bez vaší ochoty a spolupráce by žádná výstava nebyla. Klobouk dolů, vážíme si toho.

Dominika Sokolová na svazovém stánku

V neděli se otevřely brány výstaviště, tento den tu prošlo 32 tisíc návštěvníků. Tušíte, že bylo husto, a to všude. Mimo pavilonu P, který tradičně naplnily krávy masných i dojených plemen, ovce, kozy a prasata, probíhal výstavní program také v pavilonu F, kde celý den přitahoval pozornost pestrý program ze světa koní. Tedy nejen v pavilonu, ale i před ním na speciálně upravené ploše. Veletrhy AGRISHOW, SILVA REGINA a BIOMASA pak zaplnily okolní venkovní prostory a pavilony Z, V a G.

V časném odpoledni proběhlo slavnostní zahájení za účasti významných hostů. Slova poděkování, obdivu i respektu na adresu vystavovatelů zazněla od generálního ředitele spol. Veletrhy Brno Jana Kubaty, ministra zemědělství Ing. Martina Šebestýána, MBA, viceprezidenta Agrární komory Ing. Václava Hlaváčka, CSC, i doc. Dr. Ing. Josefa Kučery za předsednictvo ČMSCH, a.s. Vše za důstojného předvádění plemen skotu právě na dohled od našeho stánku SCHOK.

V neděli bylo opravdu plno, přadlenky z Asociace zpracovatelů vlny ČR měly plné ruce práce s předáním, odpovídáním na zvědavé dotazy a též ve vlnářské dílničce se plstilo ostošest. Však si o tom jistě přečtete dále ve Zpravodaji. Naši ochránci vystavených zvířat měli

Ministr zemědělství Martin Šebestýán při nedělním slavnostním zahájení

taky napilno, aby udrželi bezpečný odstup obdivovatelů a obdivovaných. Škoda, že někteří návštěvníci svůj zájem a touhu po přiblížení projevovali nemoudrým chováním. Napadá mě, co kdybychom příště udělali kolem vystavených kolekcí „diskrétní zónu“? Třeba by alespoň některé napadlo, že zvířata také potřebují svůj osobní prostor...

Dostatek prostoru naproti tomu mělo sedm ovčí plemene valaška, které se ocitly na předvadišti při ukázce pasení se psem. Bylo to napínavé, pestré a hodně zajímavé (viděla jsem to čtyřikrát a vždycky to bylo trochu jiné, vznikla nečekaná situace, padla nová informace). O tomto oblíbeném bodu programu se také dočtete dále, jen zmíním, že všichni účinkující, tedy ovce, ovčáčtí psi i jejich handleři David Červenka, Martina Mastilová a Vladka Křenková dávali do ukázky celé své tělo i duši, o stříhači Romanu Křenkovi nemluvě. A dost psaní, na živo je to stejně lepší :).

Druhý výstavní den, pondělí, byl o poznání klidnější. Přicházeli spíše lidé z odborné veřejnosti, školní třídy či maminky s nejmenšími dětmi. Koho tedy na výstavě ovcí a koz viděli? Představme si jednotlivá vystavená plemena.

Ing. Huml představuje plemena nejmenším návštěvníkům

Ovce:

- Valašské ovce společnosti Stránské z.s.
- Suffolci společnosti Oveko a.s.
- Charollais chovatele Matěje Dohnala
- Romney společnosti Sušárna Pohořelice s.r.o.
- Romanovská ovce, berrichon du Cher společnosti Heinzelfarm s.r.o.
- Texel chovatele Ing. Josefa Balady
- Texel chovatele Lukáše Neugebauera
- Zwartbles chovatele Matěje Čudana
- Merinolandschaf chovatele Ing. Vladislava Vítka

Kozy:

- Bílé kozy a hnědé kozy společnosti Kozírna s.r.o.
- Walliserské kozy chovatelky Jany Eisenvortové
- Burské kozy společnosti Oveko a.s.

Úterý se neslo v podobném duchu jako pondělí, všichni zúčastnění měli nacvičené své role – např. valašky už chodily na ukázku pasení téměř samy, po jejím ukončení přesně

věděly, kudy vede cesta z předvadiště :), jeden student zemědělské školy svědomitě předl na kolovratu Hanky Plškové a zmrzlínáři odnaproti tu báječnou dobrotu z A2 mléka točili téměř poslepu. Tedy to nevím jistě, jen to tuším podle té neustálé fronty u jejich stánku. Na tom našem dál vše organizačně zajišťoval Ing. Huml, schůzky s odborníky i chovateli vedl Ing. Konrád a na rozličné otázky návštěvníků odpovídala Ing. Sokolová.

Samozřejmě probíhal zajímavý program pro návštěvníky i mimo ten náš – na šest největších pavilonů brněnského výstaviště i rozsáhlé venkovní plochy se toho vejde opravdu hodně. Tisková zpráva praví, že se tu sjelo 822 firem ze 17 zemí, celkem prošlo 85 tisíc návštěvníků. Před pavilonem Z byl vyhrazen prostor zvaný AGRI ARÉNA pro ukázky traktorů a manipulátorů v provozu. Projekt Chytrá farma upozorňoval na nejnovější technologie pro efektivní a udržitelné hospodaření, každý den nové téma, jiná oblast hospodaření. Své přednášky a další program měli samozřejmě též organizátoři lesnického veletrhu SILVA REGINA a BIOMASA o udržitelném rozvoji a využití potenciálu půdy a lesů. V jejich prostoru jste mohli potkat též mladé lesníky s dravcem na ruce či zaslechnout zvuk lesních rohů.

Ve středu vše doznělo, prošly desítky škol, doplستily se poslední kousky, dopředy připravené česance, dopásly ovečky (nyní už zkušeny a ostříhané) a mnozí vyhlíželi ukončení této po všech stránkách velké akce – co do účasti návštěvníků, aktivního programu i vynaloženého úsilí všech zúčastněných.

Co dodat? Ještě jedno velké DĚKUJEME všem aktivním účastníkům. A těšíme se na setkání na nějaké menší akci, nákupním trhu, výstavě, ovčáckém dnu či na Ovenáličích 15. 8. u nás na Zlobici.

Text a foto: Iva Oukropcová

Svět koní - ukázky v hale, spřežení, venkovní plocha...

Juniorské předvádění skotu

Burské kozy - Oveko a.s

Charollais - Matěj Dohnal

Koza hnědá, bílá - Kozírna s.r.o.

Koza walliserská - Jana Eisenvortová

Kozy bílé - Kozírna s.r.o

Merinolandschaf - Ing. Vladislav Vítek

Romanovská ovce - Heinzelfarm s.r.o

Romney - Sušárna Pohořelice s.r.o

Suffolk - Oveko a.s

Texel - Ing. Josef Balada

Texel - Lukáš Neugebauer

Valašky - Stránské z.s

Valašský beran - Stránské z.s.

Zwartbles - Matěj Čudan

Osel poitou

Plemeno hereford

Texel a Josef Balada ve čtyřech generacích

Prase české bílé ušlechtilé

Technika - zemědělská, lesnická...

Silva regina - lesní školky

Silva regina - trofeje

Stánek - prostor pro setkání

Přesun na předváděči

Navedení na přechod přes most

Měli jsme tu čest zastupovat na AGRISHOW ovčáky a přiblížit tak veřejnosti práci ovčáckých psů

Za CS styl – Collecting Style – práce plemene border kolie, která je typická svou prací se stádem na velké vzdálenosti, plíživým pohybem a ovládním ovcí tzv. okem, se představil David Červenka s fenami Lucy a Odi, Vladka Křenková s fenami Maruškou a Toničkou.

Aktéři ukázky pasení - Maruška s Toničkou, Odi a Lucy, Šňůra (zleva)

Za TS styl – Traditional Style – styl pasení určený pro tradiční ovčácká a honácká plemena založený na úzké spolupráci s ovčákem a práci v těsné blízkosti stáda se představila Martina Mastilová se psem australské kelpie Šňůrou.

Martina Mastilová a Šňůra - australská kelpie

Cílem bylo přiblížit laické veřejnosti, proč je pomoc psa při manipulaci s ovci důležitá. Jak ovčácký pes zjednoduší dennodenní práci u ovcí a jak dobře vedený ovčácký pes může být nenahraditelným pomocníkem na farmě i na výpasech. Doufám, že se nám náš záměr povedl. Na výpasech naši psi denně vyvedou stovku ovcí z košáru a bezpečně je převedou i několik km na určenou pastvinu. V Jeseníkách, kde se vypásá, se s ovci pohybujeme po turistických stezkách,

nezřídká mezi turisty. Psi jsou celý den jsou ve střehu, korigují pohyb stáda. Večer roztroušené ovce posbírají, seskupí do stáda a vracejí se domů. Doma proběhne kontrola zdravotního stavu jednotlivých kusů, kdy je pes opět nápomocen a aktivně ovčákovi pomáhá oddělit ovci, kterou je třeba ošetřit... to vše jsme chtěli divákům předvést.

Běžně pes manipuluje s desítkami zvířat a my pro ukázku měli k dispozici 7 ovcí. Omezený prostor, uměle vytvořené překážky, hluk. Tedy ukázka na AGRISHOW proběhla za ztížených podmínek. Psi ovšem vše zvládli bravurně. Je pro ně totiž nejdůležitější právě ta práce a příliš neřeší, kolik diváků zrovna stojí okolo. Na rozdíl od nás handlerů, kteří trpí trémou a chtělo to trochu odvahy vystoupit před dav.

Ne vždy ovce dobrovolně spolupracují, nechtějí jít tam, kam je třeba, odmítají poslušnost. I to nám, hlavně poslední den ukázek, ovce předvedly, ale to je život. I v běžné praxi se potýkáme s tím, že ovce mají svou hlavu. Nicméně je to dobrá prověrka nervů psa i ovčáka. O to víc je psí pomoc nenahraditelná.

Děkujeme SCHOK z.s. za možnost přiblížit práci psů u ovcí
Martina Mastilová, Vladka Křenková

David Červenka s border kolii

Vladka Křenková s border kolii

Roman Křenek stříhá

Doprovodný program na stánku SCHOK z.s. – ukázky zpracování vlny

Jsme rádi, že náš stánek byl příjemným osvěžením pro oči i duši mnohých návštěvníků. Vděčíme za to členkám Asociace zpracovatelů vlny, kterých jsem se zeptala, co je u nich nového, čím žijí, jak se daří. Dostala jsem zajímavé odpovědi, tak se s vámi podělím.

Vlad'ka a Roman Křenkovi z Jeseníků

Do Brna přivezli nejen stádečko valašek, dvě border kolie, vlnu ve všech stádiích zpracování (na ovčích, ostříhanou, vypranou, česanou, spředenou, plstěnou, barvenou, do uměleckého díla proměněnou), ale i mykací stroj. Na něm dětem školním i těm odrostlým předvedli, jak to v praxi funguje. (Došlo

Vlad'ka Křenková představuje mykací stroj

Rozdělení stáda, ovládnutí dvěma psy

Navedení na přechod přes most

i na češtinářské okénko, ano, píše se tu Y. :) Není to tak dávno, co se u Křenků objevila nová malá přádelna, kde zpracovávají vlnu z vlastních ovcí i koupenou od jiných chovatelů různých plemen, kterou pak dále upravují podle svých potřeb a předstáv. Ve své činnost se během času posunuli od výukových programů a mnoha řemesel směrem k vlně a také své nové lásce – pasení v chráněných oblastech. Od června do září můžete jejich stádo valašek potkat v oblasti Petrových kamenů, jak spokojeně vypásá jesenické kopce v péči ovčáckého psa a ovčáka, handlera, pastevce, jak se kdo cítí. Pasení v těchto přesně vymezených prostorech za téměř každého počasí je náročné i krásné, dává smysl. Díky!

Jiřka Pařilová z Prostějovska

Stále v akci, tu u dílničky, tu u kolovratu. Jen se otočím, sedí na jejím místě jiný přádlák. Šel kolem, svrběly ho prsty, a tak se chvíli zastavil (p. Čigelský). Jiný den na své místo pošle studentky, které si to chtějí zkusit. Zase vysvětluje, ukazuje, zve. Svou upředenou nitku pak děvčata dostanou na památku. Co na tom, že Jiřčina vlastní práce stojí? Ráda nechá mladé sáhnout si, vyzkoušet. Nejmenším pozorovatelům vysvětlí, co to vlastně dělá, co má v ruce, kde se to vzalo a k čemu to bude dobré. Dětem je pojem „pomalá móda“ neznámý. Vždyť i my velcí jsme zvyklí mít všechno rychle, nejlépe hned. „S vlnou to tak není. Trvá to, než na ovečce naroste, pak se musí ostříhat, přebírat, vyprat, sčesat, upříst jednu nitku, druhou, seskat dohromady, a pak teprve máte přízi, ze které můžete uplést třeba svetr nebo něco utkat. Trvá to. Ale pak to vydrží léta...“ Díky za ten čas, smysl, prostor.

Jiřka Pařilová odhaluje svět vlny

Katka Vodrážková z Prahy

Móda mokrým plstěním. Každý kousek umělecké dílo, jedinečný originál. Inspiraci poskytuje zejména příroda, samozřejmě také lidé se svými nápady. Baví ji pořád tatáž technika? Ano! Stále se objevují nové možnosti, techniky zpracování, textury, způsoby. A ekoprintu se inspirace nikdy nevyčerpá :). Jiné způsoby jako pletení, háčkování apod. jsou spíše pro zpestření. Věnuje se také prezentaci Asociace, to ji hodně baví a dává smysl. Není to jen o vlastní tvorbě, ale také vzdělávání, osvěta, způsob myšlení. Děkujeme.

Katka Vodrážková a móda mokrým plstěním

Katka Vodrážková a móda mokrým plstěním

Jana Suchá od Hranic

Z poza svého kolovrátku je bedlivou pozorovatelkou, která nahlédne i do hlubin návštěvníkovy duše. Každý den jsou lidé jiní, někteří se zastaví, zeptají, pochválí, podíví se. Jiní jen projdou s nepřítomným výrazem ve tváři, jako by ani nevěděli, proč sem přišli. To Jana ví, proč tu je. Pořád jí něco vzniká pod rukama a je to různorodé co do výsledku i techniky. Především zpravidla na nějaký konkrétní projekt. Každý její výrobek je originál, dělat stejné by ji nebavilo (přišla by rutina, vytratilo se dobrodružství). Má ráda červenou barvu a pestrost – především, plete, háčkuje, tká, plstí. To předení, to je relaxace, meditace, čas pro sebe; taky využití času, když se nedá dělat nic jiného. A jde to i bez elektriky :). Díky za inspiraci!

Jana Suchá vypráví, jak to s tím kolovratem doopravy je...

Plstím, plstíš, plstíme...

Vlasta Konrádová z Prahy

Věnuje se hlavně háčkování a pletení. Tady na výstavě pilně přede, a protože jí na klíně leží chlupatý bílý psík, vypadá to, jako by předla přímo jeho srst :). V jejím sortimentu jsou čelenky, čepice, ponožky a spousta milých drobností. Lidé prý rádi koupí něco se zvířátky, a tak plstí suchou jehlou, vymýšlí náušnice, sponky, kapsičky a další radůstky. Účastní se různých řemeslných akcí, učí zájemkyně o tvoření pronikat do jeho tajů. Je dobré slyšet, že lidé mají zájem učit se dělat věci vlastníma rukama.

Vlasta Konrádová přede (téměř z psíka)

Hana Plšková od Boskovic

Mohér je stále číslo jedna; chová mohérové kozy, pečuje, stříhá, zpracovává, přede, tvoří... Co nového? Doma má nový kolovrat, cestovní variantu, kterou si sama vyrobila podle svých potřeb a představ. Uf uf. Diví se, že se divím. Dědala si přece už vlastní stav, který se jí lépe vejde do prostoru, který má k dispozici. Zařízení je drahé a když se to dá vyrobit... (a máte-li dost šikovné ruce, elánu a trpělivosti, lze mnohé). Tohle není inspirace, to je přímo hozená rukavice. Do čeho se pustím já?

Děkuji za rozhovor, milý čas s vámi :)
Text a foto: Iva Oukropcová

Hanka Plšková, předení a svět mohéru

Tým z Asociace zpracovatelů vlny ČR

moje ovečka

SELSKÝ DEŇ VRBĚTICE

V sobotu 6. června se konalo na farmě ve Vrbeticích Otevřené mistrovství České republiky ve stříži ovcí. Soutěže se zúčastnilo 12 stříhačů, kteří postupně prošli kvalifikacemi a semifinále. Do finále postoupili 4 nejlepší stříhači – Michal Staszowski, David Zdrha, Karel Švarc a Marek Langer. Každý stříhač stříhal 10 ovcí. Na základě bodového ohodnocení se vítězem stal Marek Langer. 2. místo Michal Staszowski, 3. místo David Zdrha, 4. místo Karel Švarc. Gratulujeme!

Připravený areál Farmy Vrbětice

Doplňkový program zahrnoval štípání dřeva, řezání ruční pilou, a taky ruční sekání kosou. Kulturní program zajistil doprovod na dudy, vystoupení místních i přespolních sborů jak pěveckých, tak hudebních.

Občerstvení bylo zajištěno velmi dobře: místní myslivci, Honza Macků s tradičním Balkánským kotlíkem a spousta dalších dobrot a taky dalších dobrovolníků.

Počasí bylo slunečné a nálada velmi dobrá.

Pavel Slovák

Soutěž štípání dřeva

Finále - Karel Švarc a Marek Langer

Soutěž v řezání pilou

Závěrečné gratulace - mistrovství ve stříži

Jan Macků s ing. Marešem nad ovčáckým kotlíkem

OTEVŘENÉ MISTROVSTVÍ ČR VE STŘÍŽI OVCÍ - VRBĚTICE 6. 6. 2026

kvalifikace 1. kolo

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny			Získané body za				Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.	sum.	čas	práci	ovce	celk.	
1	1	Jan Šperling	2	0:04:15	0:02:08	6	240	15	255	12,75	19	11,5	43,25	8
1	2	Jakub Toms	2	0:04:35	0:02:18	7	240	35	275	13,75	7	8,5	29,25	6
2	1	Vojtěch Waldmann	2	0:05:26	0:02:43	11	300	26	326	16,30	19	10,5	45,80	9
2	2	Eduard Mlynářčík	2	0:05:24	0:02:42	10	300	24	324	16,20	22	9,0	47,20	10
3	1	Jiří Hrach	2	0:04:00	0:02:00	3	240	0	240	12,00	18	8,0	38,00	7
3	2	Marek Langer	2	0:04:09	0:02:05	5	240	9	249	12,45	5	4,5	21,95	2
4	1	Miroslav Sedláček	2	0:05:09	0:02:35	8	300	9	309	15,45	6	5,5	26,95	5
4	2	David Zdrha	2	0:03:18	0:01:39	2	180	18	198	9,90	7	8,5	25,40	3
5	1	Martin Szmek	2	0:05:26	0:02:43	11	300	26	326	16,30	21	10,0	47,30	11
5	2	Karel Švarc	2	0:03:09	0:01:35	1	180	9	189	9,45	4	5,0	18,45	1
6	1	Antonín Kubart	2	0:05:21	0:02:41	9	300	21	321	16,05	23	17,5	56,55	12
6	2	Michal Staszowski	2	0:04:03	0:02:02	4	240	3	243	12,15	5	9,5	26,65	4

kvalifikace 2. kolo

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny			Získané body za				Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.	sum.	čas	práci	ovce	celk.	
1	1	Jakub Toms	3	0:07:54	0:02:38	10	420	54	474	23,70	9	8,5	41,20	5
1	2	Jan Šperling	3	0:07:43	0:02:34	9	420	43	463	23,15	27	13,0	63,15	10
2	1	Vojtěch Waldmann	3	0:08:52	0:02:57	11	480	52	532	26,60	22	16,0	64,60	11
2	2	Eduard Mlynářčík	3	0:06:52	0:02:17	8	360	52	412	20,60	12	14,5	47,10	7
3	1	Jiří Hrach	3	0:05:59	0:02:00	5	300	59	359	17,95	19	14,5	51,45	8
3	2	Marek Langer	3	0:05:27	0:01:49	2	300	27	327	16,35	8	10,0	34,35	1
4	1	Miroslav Sedláček	3	0:06:08	0:02:03	7	360	8	368	18,40	10	9,5	37,90	2
4	2	David Zdrha	3	0:04:10	0:01:23	1	240	10	250	12,50	15	13,5	41,00	4
5	1	Martin Szmek	3	0:05:38	0:01:53	3	300	38	338	16,90	23	16,5	56,40	9
5	2	Karel Švarc	3	0:05:38	0:01:53	3	300	38	338	16,90	9	12,0	37,90	2
6	1	Michal Staszowski	3	0:06:06	0:02:02	6	360	6	366	18,30	10	16,5	44,80	6
6	2	Antonín Kubart	3	0:10:06	0:03:22	12	600	6	606	30,30	30	19,5	79,80	12

semifinále

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny			Získané body za				Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.	sum.	čas	práci	ovce	celk.	
1	1	Jakub Toms	5	0:13:25	0:02:41	7	780	25	805	40,25	18	13,5	71,75	5
	2	Eduard Mlynářčík	5	0:14:28	0:02:54	8	840	28	868	43,40	32	22,5	97,90	8
2	1	Jiří Hrach	5	0:10:04	0:02:01	5	600	4	604	30,20	30	19,0	79,20	7
	2	Marek Langer	5	0:09:39	0:01:56	4	540	39	579	28,95	14	14,5	57,45	1
3	1	Miroslav Sedláček	5	0:11:05	0:02:13	6	660	5	665	33,25	26	18,5	77,75	6
	2	David Zdrha	5	0:07:22	0:01:28	1	420	22	442	22,10	18	25,5	65,60	4
4	1	Michal Staszowski	5	0:07:59	0:01:36	2	420	59	479	23,95	13	23,0	59,95	2
	2	Karel Švarc	5	0:08:14	0:01:39	3	480	14	494	24,70	18	20,0	62,70	3

finále

Sm.	Stan.	Jméno a příjmení	Počet kusů	Čas			Vteřiny			Získané body za				Umístění
				celkem	na ks.	pořadí	m.	v.	sum.	čas	práci	ovce	celk.	
1	1	Michal Staszowski	10	0:15:59	0:01:36	2	900	59	959	47,95	24	36,5	108,45	2
	2	David Zdrha	10	0:13:29	0:01:21	1	780	29	809	40,45	35	36,5	111,95	3
2	1	Karel Švarc	10	0:17:52	0:01:47	4	1020	52	1072	53,60	47	29,5	130,10	4
	2	Marek Langer	10	0:17:10	0:01:43	3	1020	10	1030	51,50	25	25,0	101,50	1

Marek Langer

Michal Staszowski

David Zdrha

Karel Švarc, druhý nejstarší účastník klání

OVČÍ DVŮR VE ŽDÁRKÁCH

Po chvíli počítání jsem se trochu lekl. Je tomu totiž už skoro 35 let, kdy jsem na speciálně vytvořeném vodítku vedl na pastvu své první čtyřspřeží koz, mých prvních zvířat větších než králík. Doba byla hezká, svěží, porevoluční, život před námi a příležitostí tolik, že by šly přehazovat vidlemi. Koza má ovšem zásadní chybu: musí se dojit, a to dokonce 2x a nejlépe pořád stejně, což mi s tou dobou plnou příležitostí vůbec neladilo. Zaměstnání, obchody, hospodářství ... a teď do toho pravidelně dojit.

Farmář a šlechtitelka

Nejmenovaný chovatel romanovských ovcí mi v tu chvíli změnil život inzerátem v novinách: „Zázračná ovce! Šest jehňat ve dvou vrzích každý rok!“ (Mladší čtenáři rozuměj – nebyl totiž Facebook, on nebyl ani žádný internet. Nezbyvalo, než oblíznout prst a otáčet stránky novin.) Přivezl jsem si čtyři kousky, vystříkal škodovku hadicí a začal budovat Ovčí Dvůr, který se tak ještě tenkrát nejmenoval. Dodnes jsem pasivním nostalgickým členem Romanovského klubu, protože mě tyto ovce nastartovaly jak chovatelsky, tak ekonomicky. Podařilo se mi v jednu chvíli prodat hospodářství a koupit větší, podařilo se mi u toho nezkrachovat, a dokonce i vše přestěhovat. Nové nedozírné desetihektarové latifundie bylo potřeba „zazvěřit“ a k tomu byla romanovka jako stvořená. Sázela trojčata i čtyřčata, slušně se prodávala ... prostě doba plná příležitostí. Hospodářství si žádalo mechanizaci, Vari nestíhalo. Naštěstí se tou dobou všude nabízela spousta věcí, od šrotu, až po trochu funkční kousky. Koupil jsem si také svůj první traktor Zetor 4011 a po pár letech jsem si na něj dodělal i řidičák.

Dalším člověkem, který mi změnil život, byl šlechtitel Svazu Pepa Rosa. Sám si mě nějak objevil, přijel na dvůr a nastartoval můj chov ovcí „s papíry“. Velmi rád tu na něho vzpomenu. Myslím, že svoji práci dělal skvěle. Věci rozuměl, dokázal poradit, ale nikomu se nepodbízel. Nešlo mu o množství chovatelů a ovcí v KU, ale o kvalitu jejich chovů, o špičková zvířata. Kdo si plnil povinnosti a úkoly, s tím spolupracoval, kdo ne, s tím se rozešel. No a když mi po mnoha letech předával obvod jako novému „mladému“ šlechtiteli, navázal jsem na jeho styl, ale to je už jiné téma ...

Dnes hospodařím na 43 hektarech, 20 jsou pastviny, zbytek louky. Mechanizaci jsem obměnil asi tak čtyřikrát každý kousek a romanovky vystřídal clun forest. Jako poslední

přibyl texel a v minulosti se mi o hospodářství trochu otřel i zwartbles. Hospodářství jsem stihl po rozvodu rozdělit a přivést si novou přítelkyni Miladu, svoji dnešní šlechtitelku. Řeknu vám, byl to fičák, ty tři dekády plné příležitostí ... Paseme celkem do stovky dospělých kusů, a když píší „paseme“, je to velmi důležité! Objem (pastva, seno, senáž) tvoří 99 % krmné dávky. Příkrm mačkaného obilí uvidí bahnice v laktaci a odstavená jehňata v dávce asi tak do zavřené hrsti na kus. V období bahnění jádro nedostávají, ale krmíme syrové brambory přímo z pytle volně na zem.

Tady bych chtěl upozornit všechny, kteří na trzích padají na zadní část těla před impozantními obrovskými berany na to, že stejně granulí svým jatečným jehňatům, jejich potomstvu napřesrok, nekoupí. Ano, kupujte nejlepší berany a na cenu nehleďte, ale kupujte ty nejlepší do vašich podmínek, protože potomstvo v podmínkách naprosto odlišných nepůjde ve stopách svého otce. Přístup: honem popadnu největšího berana a domů, mám tam fůru práce, nevede k ekonomickému úspěchu. K tomu vede znalost prostředí, odkud plemeníka kupuji.

Bahníme v klasickém jarním termínu koncem března, a to na pastvině s přístupem do salaše. Asi polovina ovcí se rozhodne porodit pod střechem, když je zbytek stáda venku, druhá polovina si rovnou vybere nějaké místo na pastvině. Zde je ideální prostor pro zmínku o prvním chovaném plemeni clun forest. Do České republiky bylo původně dovezeno jako plemeno masné (v zemi původu – v Anglii je vedeno jako masné), ale klub záhy inicioval jeho přeřazení do kombinovaných. Clun forest není typický „táta“. Je to „máma“ a skvělá! Začátečníka trochu poděsí temperamentem i přístupem k jehňatům. Ona je totiž chová metodou srnka, oproti třeba romanovce, která používá metodu kvočna. Bahnice CF stráví s jehňaty v těsném kontaktu první cca 2–3 dny, často i stranou od stáda, ale pak je odloží a vrací se k nim v pravidelných intervalech na krmení a další péči jako v přírodě srnka. Jehňata se velmi brzy orientují v prostoru, vždy drží spolu sourozenecké dvojice (trojice) a za dalších pár dnů vytváří školky. Plodnost a mléčnost je dobrá, mateřská péče vynikající. Řekl bych ideální do užitkového stáda, kde majitel nechce být otrokem péče o poztrácená jehňata. Bezproblémové

Texel, Žďárky, bahnice s jehňaty

Ovce odjíždí na lepší pastvu

bahnění v otevřeném prostoru paradoxně nejvíce komplikuje KU, kdy musíme jehňata bezprostředně značit, tedy zjistit číslo matky, jehňata na chvíli odebrat a zase (vždy celý vrh současně!) vrátit. A ten temperament? Ano, je tam, na bahnění potřebuji dobrý dalekohled, ale na druhou stranu, zkuste si naložit na vlek 30 forestů nebo 15 texelů. To první budu klidně dělat několikrát po sobě. CF jsou čitelní a na ovci i velmi inteligentní. Pokud se něco otočí na rampě a brzdí celou akci, je to vždy texel!

Texel má zase jiné přednosti. On je tím „tátou“ do užitkového chovu. Po tátovi nechceme kdovíjakou odolnost, táta nerodí, nekojí. Táta přináší růstovou schopnost a osvalení a to jsou přednosti texela. Z každé tuctové ovečky dokáže připuštěním vykouzlit pěkná jehňata. To asi každý ví, hodně chovatelů toto plemeno pro produkci jatečných jehňat používá. Stále mi ovšem uniká důvod, proč si mnoho ovčáků plní svá základní stáda jehnicemi po těchto masných plemenech a následně pláčou, že se rodí málo jehňat a že ... vraťme se do předchozího odstavce, prostě a jednoduše, někdo je „táta“ a někdo zase „máma“. Obě role jsou zásadně odlišné, předpokládají tedy zásadně odlišné vlastnosti. Plemeno, které dobře poroste, bude odolné, plodné, mléčné a občas snese nějaké to vejce, ještě nikdo nevyšlechtil. Nezbyvá než křížit a svoje budoucí „mámy“ do stáda získávat jinak než jehňata do výkupu.

Na Ovčím Dvoře chováme obě plemena čistokrevně pro produkci chovných jehnic a beranů. Část odchovu samozřejmě vykluše po rampě „ovčího trucku“ Honzy Šefce, protože základním nástrojem šlechtění je selekce. A tato musí být uvědomělá! (Jak známe z filmu.) Tedy ne sentimentální. Kdo občas zakopne o ten dnes již zastarávající Facebook v dubnu,

nechte nic jiného než: „Pročpak to jehňátko nebumbá a proč se o něho maminka nestará a má vůbec mlíčko?“ Nestará, nemá a nebude, protože to nedělala ani její maminka, ani její babička, pouze nějaký neználek je všechny zachránil, miloval a nechal si v chovu. Selektujeme jedince se slabším vývinem asi jako každý. Selektujeme také podle plemenných hodnot (to je něco jako předpověď počasí a stálo by to za samostatný článek) a podle standardu daného plemene. Selektujeme ovšem i bahnice, které se nepostarají o jehňata, a to i takové, které mají plemenné hodnoty vysoko v nebi. Naprosto nekompromisně! Ovce je jedním z posledních domestikovaných druhů schopných existovat bez napojení na nějakou technologii, nechtěl bych to pro pár korun zbytečně rychle kazit. Moje filosofie chovu ovcí je velmi jednoduchá: já se starám o pastviny, krmení a podmínky pro ovce, ovce se starají o jehňata. Bohužel v praxi vídám přístup opačný: ovce má ohnutou hlavu k zemi, takže se pase a nic nepotřebuje, tráva roste také sama a chovatel může běžet s fľaškou do chléva.

Všímavý čtenář určitě zjistil, že jsem v průběhu psaní přešel z jednotného čísla do množného. To není testování korektury, to je proto, že mi moje partnerka také změnila život. Závěrem vám mohu jen popřát alespoň tolik příležitostí a pozitivních změn, jako jsem měl v životě já! Trochu bych parafrázoval: sedlačení není pro sraby. Dá se dělat mnoha způsoby, ale jedno je jisté: i po desítkách let člověk stále něco objevuje ... No a kdybyste chtěli objevit Ovčí Dvůr ve Žďárkách a přijet se podívat, kontakt na mě určitě seženete.

text Jan Kováč

fotografie Martin Jedlička – Náš Chov a Milada Kvirencová

Clun forest, Žďárky, bahnice s trojčaty

Texel, Žďárky, stádo na pastvě

Plemeno berani, Žďárky

■ ZDEŇKA ŠTĚPÁNOVÁ: NAŠE HOSPODÁŘSTVÍ A KAŠMÍROVÉ KOZY

Naše hospodářství se nachází na rozhraní Libereckého a Středočeského kraje a vzniklo z prosté radosti ze zvířat a touhy být blíž přírodě. Začínali jsme se dvěma kozami od pana Sedláka, kterým je dnes už 10 let. Jedna z nich je bílá Bělínka – hodná, milá, velmi přátelská a skvělá matka. Druhá, její sestra Šedivka, je šedomelírovaná a představuje pravý opak – je to vedoucí celého stáda, sebevědomá a přirozená „šéfká“, která si umí zjednat pořádek. Právě ony dvě položily základ našeho současného chovu.

dospělý kozel Malcolm

To, co začalo jako malý sen, se postupně proměnilo v místo, kde dnes chováme nejen kašmírové kozy, ale také psy, koně, slepice a králíky, kteří se stali nedílnou součástí našeho každodenního života.

Ke kozám nás přivedla kombinace zvědavosti a obdivu. Kašmírové kozy jsou výjimečné nejen svým jemným roumem, ale i svou povahou. Jsou zvědavé, inteligentní a každá má svou osobnost. Práce s nimi je velmi pestrá – od každodenní péče, až po vyčesávání vzácné podsady, ze které se získává kašmír.

Kašmírové kozy jsou plemeno chované především pro jemnou podsadu – kašmír, která patří k nejcennějším přírodním vláknům. Standard klade důraz především na kvalitu srsti. Kašmírové vlákno by mělo být velmi jemné (obvykle do 19 mikronů), husté, pružné a dobře oddělené od hrubší krycí srsti. Důležitá je také jeho délka a výtěžnost. Roční výnos kašmíru se u jednotlivých zvířat liší, ale běžně se pohybuje zhruba mezi 100 až 300 gramy jemné podsady na jednu kozu, přičemž u kvalitních plemenných kozlů může být výtěžnost i o něco vyšší.

Co se týče velikosti, jedná se spíše o menší až středně velké, rohaté kozy – dospělé kozy běžně dosahují hmotnosti kolem 30–45 kg, kozli jsou výrazně mohutnější a mohou

vážít i přes 60 kg. Zvířata by měla být dobře osvalená, pevné tělesné stavby a přizpůsobená venkovním podmínkám. Vedle produkce kvalitního rouna je důležitá také jejich životaschopnost, plodnost a celkové zdraví, protože právě tyto vlastnosti tvoří základ kvalitního a dlouhodobě udržitelného chovu.

V našem chovu se věnujeme třem liniím – Malcolm, Kasey a Saladin. Tyto linie zastupují kozy v různých barevných mutacích, od bílé přes melírovanou až po černobílou a černou. Pestrost zbarvení i linií přináší do chovu zajímavou variabilitu a zároveň prostor pro další cílený rozvoj.

V současné době máme 5 plemenných kozlů, 8 plemenných koz a 7 letošních kůzlat. Každé zvíře je pro nás důležité a snažíme se mu věnovat individuální péči i dostatek prostoru pro přirozený život.

Chov koz nám přináší mnohem víc než jen praktický užitek. Je to především radost z každodenního kontaktu se zvířaty, pocit smysluplné práce a také určitá forma zpomalení v dnešní uspěchané době. Každý den s nimi strávený nebo péče o mláďata má své jedinečné kouzlo.

Zároveň je to i neustálé učení. Každé období přináší nové výzvy – ať už jde o odchov kůzlat, zdravotní péči nebo zpracování kašmíru. Právě tato rozmanitost nás na chovu baví a posouvá dál.

Do budoucna bychom rádi náš chov dále rozvíjeli, ale stále udržitelným způsobem. Nejde nám o kvantitu, ale o kvalitu – jak z hlediska zvířat, tak jejich podmínek. Chtěli bychom se více věnovat i propagaci kašmírových koz a přiblížit jejich chov širší veřejnosti, protože si myslíme, že si zaslouží větší pozornost.

Naše hospodářství není vůbec o produkci kašmíru, ale především o vztahu ke zvířatům a krajině. Je to místo, které nás učí trpělivosti, respektu a radosti z jednoduchých věcí.

Zdeňka Štěpánová

mladý kozlík

Vážení chovatelé,

v následujícím příspěvku vás zveme k nahlédnutí do studie, která se zabývá vlivem porážkové hmotnosti jehňat na jatečnou hodnotu a kvalitu masa. Vyplývá z ní, že výše uvedený vliv nemá významný negativní dopad na parametry jatečné hodnoty a kvalitu masa. Co se týče kvality masa, tak obsah mezisvalového tuku se se zvyšující se porážkovou hmotností nezvyšuje.

V následujícím čísle budeme pokračovat kvalitou masa z pohledu zdraví člověka (obsah omega 6 a omega 3 mastných kyselin a jejich poměrem).

■ DOPAD ROZDÍLNÉ PORÁŽKOVÉ HMOTNOSTI U PLEMENE ROMNEY NA PARAMETRY JATEČNÉ HODNOTY A KVALITY MASA

Předmětem studie bylo kombinované plemeno romney, které bylo chováno v režimu ekologického zemědělství s celoročním pobytem na pastvině v oblasti Bílých Karpat na Valašsku. Krmná dávka beránků byla tvořena mateřským mlékem, pastevní porostem, minerálním lizem a vodou. V rámci pokusu byl stanoven také složení pastevního porostu a složení mateřského mléka bahníc. Tyto údaje jsou uvedené v příložených tabulkách 3 a 4.

VYHODNOCENÍ JATEČNÉ HODNOTY

Dle předpokladu porážková hmotnost ovlivnila hmotnost JUT. Mezi jednotlivými skupinami byly prokázány velmi vysoce průkazné ($P \leq 0,001$) rozdíly, kde se zvyšující se porážkovou hmotností stoupala hmotnost JUT (A – 13,44 kg, B – 17,36 kg, C – 18,96 kg). Skupina A (39,76 %) měla také signifikantně ($P \leq 0,001$) nejnížší jatečnou výtěžnost v porovnání se skupinou B (44,81 %) i C (43,88 %). Pérez et al. (2007) také zjistili vyšší hmotnost JUT a jatečnou výtěžnost u beránků s vyšší porážkovou hmotností. Güngör et al. (2022) zaznamenali zvyšující se jatečnou výtěžnost, avšak bez statistické ($P \geq 0,05$) významnosti.

Beránci s nejnížší porážkovou hmotností měli rovněž výrazně ($P \leq 0,05$) nejnížší stupeň zmasilosti, která byla v jejich případě 2,89 bodu. Na druhou stranu skupina A a B měla zmasilost 3,57 bodu, respektive 3,59 bodu. Taktéž protučnost byla signifikantně ($P \leq 0,01$) nejnížší u skupiny A (3,22 bodu). Nejvyšší protučnost JUT byla zaznamenána u skupiny B (3,80 bodu). Beránci s nejvyšší porážkovou hmotností zaostali za skupinou B o 0,12 bodu. Studie Žgur et al. (2003) nepotvrdila vliv porážkové hmotnosti na zmasilost a protučnost.

Na druhou stranu podíl kýty klesal se zvyšující se porážkovou hmotností. Skupina A (33,55 %) měla průkazně ($P \leq 0,05$) vyšší podíl kýty oproti skupině B (32,52 %) a při porovnání se skupinou C (31,42 %) byl rozdíl velmi vysoce průkazný ($P \leq 0,001$). Také mezi skupinou B a C byl prokázán velmi vysoce průkazný ($P \leq 0,001$) rozdíl. Balci a Karakaş (2007) nezjistili signifikantní ($P \geq 0,05$) rozdíl v podílu kýty při odlišné porážkové hmotnosti, avšak je v jejich studii možné pozorovat pokles podílu kýty se zvyšující se porážkovou hmotností. V případě podílu pravé kýty nebyly zjištěny průkazné ($P \geq 0,05$) rozdíly mezi jednotlivými skupinami, na druhou stranu je patrné, že podíl této části JUT se zvyšující se porážkovou hmotností klesal (A – 15,82 %, B – 15,59 %, C – 15,39 %). Podíl masa z pravé kýty se neprůkazně ($P \geq 0,05$) zvyšoval s rostoucí porážkovou hmotností (A – 73,61 %, B – 74,66 %, C – 74,81 %). V případě vyhodnocení podílu tuku z pravé kýty byla zjištěna signifikantní ($P \leq 0,01$) difference mezi skupinou A (2,09 %) a B (3,33 %). Beránci s nejvyšší porážkovou hmotností měli podíl tuku z pravé kýty na úrovni 2,61 %. Také v případě vyhodnocení

podílu kostí z pravé kýty byl prokázán vliv odlišné porážkové hmotnosti, a to s úrovní 99 %, avšak zde byl podíl kostí nejvyšší u beránků s nejnížší porážkovou hmotností (A – 23,93 %) oproti ostatním skupinám (B – 22,27 %, C – 22,39 %). Qadir et al. (2021) porovnávali 4 skupiny (28 kg, 33 kg, 38 kg, 43 kg) jehňat s odlišnou porážkovou hmotností, kde jejich studie neuvádí významný vliv porážkové hmotnosti na podíly jednotlivých částí kýty.

Rozdíl v podílu ledvin nepřesáhl mezi jednotlivými skupinami 0,10 %, kde neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejvyšší podíl ledvin byl u skupiny A – 0,83 %. Skupina B měla podíl této tkáně 0,74 % a v případě skupiny C to bylo 0,75 %. Skupina A měla naopak neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejnížší podíl ledvinového loje (0,75 %). U skupiny B byl podíl ledvinového loje neprůkazně nejvyšší (0,87 %), což bylo do jisté míry očekávané, jelikož tato skupina měla i nejvyšší stupeň protučnění. Beránci s nejvyšší porážkovou hmotností zaostali v podílu ledvinového loje za skupinou B o 0,07 %. Al-Zaidan et al. (2022) publikovali signifikantně ($P \leq 0,05$) nejvyšší podíl ledvinového loje u skupiny jehňat s nejvyšší hmotností při porážce.

Porážková hmotnost výrazně neovlivnila podíl ledviny, kde se podíl této partie pohyboval od 7,12 % (C) do 7,18 % (A). V rámci jatečné hodnoty byla sledována také plocha *m.l.l.t.* Jak z tabulky 1 vyplývá, plocha *m.l.l.t.* byla signifikantně ($P \leq 0,001$) nejnížší u skupiny A (10,20 cm²). U skupiny B (13,14 cm²) a C (13,55 cm²) přesáhla plocha *m.l.l.t.* 13 cm². Také Abdullah a Qudsieh (2008) zjistili signifikantně ($P \leq 0,05$) nejnížší plochu *m.l.l.t.* u jehňat s nejnížší porážkovou hmotností.

Vyhodnocení kvality masa

Dle výsledků uvedených v tabulce 2 neměla porážková hmotnost průkazný ($P \geq 0,05$) dopad na obsah sušiny u jednotlivých skupin. Stejně tak Miguel et al. (2021) neprokázali vliv porážkové hmotnosti na obsah sušiny. Obsah sušiny se v této studii pohyboval od 22,57 % (B) do 22,99 % (A). Beránci o nejvyšší porážkové hmotnosti měli obsah sušiny 22,96 %. Také podíl intramuskulárního tuku (IMF) nebyl ovlivněn odlišnou porážkovou hmotností, kde neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejvyšší obsah IMF měla skupina A (1,87 %). Skupina B měla podíl IMF na úrovni 1,75 % a skupina C zaznamenala o 0,01 % nižší podíl IMF oproti skupině B. Výsledky obsahu IMF jsou v rozporu se závěry autorů Okeudo a Moss (2008) a Martínez-Cerezo (2005), kde autoři uvádějí rostoucí obsah IMF se zvyšující se porážkovou hmotností. Obsah bílkovin byl u skupiny C neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejvyšší (19,79 %). Beránci s nejnížší porážkovou hmotností měli obsah bílkovin 19,72 %. U beránků skupiny B byl zjištěn nejnížší podíl bílkovin (19,50 %). Obsah bílkovin na podobné úrovni publikují Juárez et al. (2009) a Yusefi et al. (2019). Studie Rajkumar et al. (2014) naznačila klesající

obsah bílkovin se zvyšující se hmotností, avšak bez signifikantní ($P \geq 0,05$) difference.

Obsah popelovin byl neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejvyšší u skupiny A (1,14 %). Skupina B zaostala o 0,02 % a v případě skupiny C to bylo o 0,03 %. Také Yousefi et al. (2019) zjistili nižší obsah popelovin bez průkazného ($P \geq 0,05$) vlivu porážkové hmotnosti. V případě obsahu kolagenu byla zaznamenána klesající tendence tohoto ukazatele s rostoucí porážkovou hmotností, avšak difference mezi jednotlivými skupinami nebyla příliš významná (A – 1,92 %, B – 1,84 %, C – 1,68 %). Hodnota pH24 byla průkazně ($P \leq 0,05$) nejvyšší u skupiny C (5,57) v porovnání se skupinou A (5,52). Hirata et al. (2018) také uvádějí vyšší hodnotu pH24 u jehňat o vyšší porážkové hmotnosti, avšak bez statistické ($P \geq 0,05$) významnosti.

U skupiny B byl diametr svalových vláken výrazně ovlivněn odlišnou porážkovou hmotností. Skupina C (23,54 μm) měla vysoce průkazně ($P \leq 0,01$) nižší tloušťku svalových vláken, nežli skupina A (28,14 μm). Také skupina B (26,25 μm) měla významně ($P \leq 0,05$) větší průměr svalových vláken v porovnání se skupinou C. Nejvyšší vaznost masa byla u skupiny B (26,91 %) a naopak neprůkazně ($P \geq 0,05$) nejnižší u skupiny A (24,79 %), kterou následovala skupina C (25,47 %). Cañeque et al. (2001) neuvádějí výrazně odlišnou vaznost masa u jimi sledovaných hmotnostních skupin. Na druhou stranu Abdullah a Qudsieh (2009) zjistili klesající vaznost masa se zvyšující se porážkovou hmotností, což tato studie nepotvrdila.

V případě vyhodnocení obsahu myoglobinu bylo možné pozorovat trend vzrůstající koncentrace myoglobinu s rostoucí porážkovou hmotností, avšak rozdíly napříč hodnocenými skupinami nebyly průkazné ($P \geq 0,05$) (A – 2,87 mg.g^{-1} , B – 2,98 mg.g^{-1} , C – 3,07 mg.g^{-1}). Juárez et al. (2009) potvrzují vyšší obsah myoglobinu u jehňat s vyšší porážkovou hmotností. V poslední části tabulky 2 jsou uvedeny hodnoty barevných spekter masa (L^* , a^* , b^*). Porážková hmotnost měla

signifikantní ($P \leq 0,01$) dopad na světlost masa L^* a spektrum žluté barvy b^* . Oba tyto ukazatele klesaly se stoupající porážkovou hmotností. V případě světlosti masa měla skupina A hodnotu světlosti masa L^* 43,09 %. Skupina B měla světlost masa signifikantně ($P \leq 0,05$) nižší (41,37) a vůbec nejnižší ($P \leq 0,01$) skupina C (40,14). Güngör et al. (2023) porovnávali stejné hmotnostní skupiny jehňat. Autoři neuvádějí dopad porážkové hmotnosti na světlost masa L^* . Také Hirata et al. (2018) zjistili poměrně vyrovnané hodnoty světlosti masa L^* . V rámci vyhodnocení spektra žluté barvy masa byl signifikantní ($P \leq 0,01$) rozdíl pouze mezi skupinou A (11,38) a C (10,04). Skupina B měla spektrum žluté barvy na úrovni 10,64. Ekiz et al. (2019) publikují spektrum žluté barvy b^* na úrovni 6,47–6,65 bez výrazného vlivu porážkové hmotnosti. Posledním hodnoceným parametrem barvy masa byl podíl červeného spektra a^* . V tomto případě byl dle mnoha studií očekáván trend zvyšující se hodnoty spektra červené barvy a^* , avšak z výsledků vyplývá, že hodnota červeného spektra a^* s rostoucí porážkovou hmotností neprůkazně ($P \geq 0,05$) klesala (A – 11,33, B – 10,92, C – 10,58). Naproti tomu Díaz et al. (2003), Abdullah a Qudsieh (2009) a Juárez et al. (2009) uvádějí zvyšující se přítomnost červeného spektra a^* v jehněčím masem u jehňat s vyšší porážkovou hmotností.

Shrnutí pro praxi

Výkrm zvířat do vyšší porážkové hmotnosti s sebou nese i zvyšující se obsah subkutánního tuku a tím i protučnělost, avšak obsah IMF se nezvyšuje, také svalová vlákna tohoto plemene jsou poměrně tenká. U masa plemene romney převažuje červená barva a vysoký obsah myoglobinu. Často hraje významnou roli při výběru masa právě barva, která na první pohled zaujme konzumenta.

Ing. Tomáš Janoš, Ph.D.

Seznam použité literatury je k nahlédnutí u autora.

Tab. 1 Vyhodnocení vlivu hmotnosti při porážce u plemene romney na vybrané ukazatele jatečné hodnoty

Ukazatel	Hmotnost při porážce									Signifikance
	(A) do 35 kg (n = 9)			(B) 35,1-40 kg (n = 15)			(C) 40,1-45 kg (n = 11)			
	L.S.M	S.E.M	Sign.	L.S.M	S.E.M	Sign.	L.S.M	S.E.M	Sign.	
Porážková hm. (kg)	33,80	1,62	C, D	38,74	1,18	A, C	43,20	1,71	A, B	***
Hmotnost JUT (kg)	13,44	1,38	B, C	17,36	1,46	A, C	18,96	1,45	A, B	***
Jatečná výtěžnost (%)	39,76	3,48	B, C	44,81	3,12	A	43,88	2,67	A	*
Zmasilost (body)	2,89	0,55	b, c	3,57	0,62	a	3,59	0,44	a	**
Protučnění (body)	3,22	0,44	B, c	3,80	0,37	A	3,68	0,34	a	***
Podíl kýty (%)	33,55	0,99	b, C	32,52	1,18	a, C	31,42	0,85	A, B	N.S.
Podíl pravé kýty (%)	15,82	0,51		15,59	0,52		15,39	0,33		N.S.
Podíl masa z p. kýty (%)	73,61	1,10		74,66	1,43		74,81	1,22		**
Podíl tuku z p. kýty (%)	2,09	0,79	B	3,33	1,00	A	2,61	0,75		***
Podíl kosti z p. kýty (%)	23,93	1,08	B, C	22,27	1,08	A	22,39	1,10	A	N.S.
Podíl ledvin (%)	0,83	0,11		0,74	0,07		0,75	0,08		N.S.
Podíl led. loje (%)	0,75	0,09		0,87	0,16		0,80	0,16		N.S.
Podíl ledviny (%)	7,18	0,80		7,13	0,44		7,12	0,46		***
Průměr plochy <i>m.l.l.t.</i> (cm ²)	10,20	0,87	B, C	13,14	1,61	A	13,55	1,62	A	

*** = statisticky velmi vysoce průkazný rozdíl ($P \leq 0,001$ – A, B, C), ** = statisticky vysoce průkazný rozdíl ($P \leq 0,01$ – A, B, C), * = statisticky průkazný rozdíl ($P \leq 0,05$ – a, b, c), N.S. = statisticky neprůkazný rozdíl

Tab. 2 Vyhodnocení vlivu hmotnosti při porážce u plemene romney na chemické a technologické ukazatele kvality masa

Ukazatel	Hmotnost při porážce									Signifikance
	(A) do 35 kg (n = 9)			(B) 35,1–40 kg (n = 15)			(C) 40,1–45 kg (n = 11)			
	L.S.M	S.E.M	Sign.	L.S.M	S.E.M	Sign.	L.S.M	S.E.M	Sign.	
Sušina (%)	22,99	0,71		22,57	0,77		22,96	0,94		N.S.
Intramuskulární tuk (%)	1,87	0,42		1,75	0,39		1,74	0,42		N.S.
Bílkoviny (%)	19,72	0,76		19,50	0,55		19,79	0,60		N.S.
Popeloviny (%)	1,14	0,02		1,12	0,03		1,11	0,02		N.S.
Kolagen	1,92	0,31		1,84	0,30		1,68	0,19		N.S.
pH24	5,52	0,05	c	5,53	0,05		5,57	0,03	a	*
Diametr svalových vláken (Dm)	28,14	1,85	C	26,25	4,50	c	23,54	3,29	A, b	**
Vaznost (%)	24,79	3,62		26,91	2,85		25,47	2,77		N.S.
Myoglobin (mg.g-1)	2,87	0,46		2,98	0,32		3,07	0,41		N.S.
L*	43,09	2,14	b, C	41,37	1,50	a	40,14	1,65	A	**
a*	11,33	0,85		10,92	1,16		10,58	1,17		N.S.
b*	11,38	1,18	C	10,64	1,21		10,04	0,68	A	**

Obr. 1 Disektovaná tzv. ledvina pro stanovení plochy *m.l.i.t.* (autor: Tomáš Janoš)

Obr. 2 JUT plemene romney (autor: Tomáš Janoš)

Tab. 3 Složení pastevního porostu

Ukazatel	Hodnota
Sušina (%)	24,39
N – látky (%)	10,75
Tuky (%)	1,66
Vláknina (%)	27,67
Acido detergentní vláknina (%)	32,07
Neutrálně detergentní vláknina (%)	44,86
Popel (%)	8,48
Bezduškaté látky výtažkové (%)	51,44
Netto – energie výkrmu (MJ/kg)	5,48
Vápník (g/kg)	7,16
Fosfor (g/kg)	2,92
Sodík (g/kg)	0,11
Draslík (g/kg)	25,32
Hořčík (g/kg)	2,47

Tab. 4 Složení mateřského mléka plemene romney

Složka	Hodnota
Tuk (%)	8,84
Bílkovina (%)	16,23
Laktóza (%)	2,57
Tukuprostá sušina (%)	19,60

■ DIAGNOSTIKA JAKO ZÁKLAD TLUMENÍ PARAZITŮ

Na problematiku anthelmintické rezistence a příčin neúčinného odčervení v chovech ovcí a koz jsme upozornili již v minulém čísle Zpravodaje (Vlasovka a spol. pod lupou: Když odčervení přestává fungovat, Zpravodaj SCHOK č. 2/2026). Z praxe vyplývá, že situace se může výrazně lišit chov od chovu – nejen v míře rezistence, ale i ve spektru zastoupených parazitů. To znamená, že neexistuje univerzální doporučení, které by bylo účinné pro všechny chovy. Pro správné rozhodování je vždy nezbytné vycházet z konkrétních dat v daném chovu (management chovu a zdraví, prostředí, aktuální zdravotní a fyziologický stav zvířat apod).

V běžné praxi se však stále používají postupy, které mohou vést k chybným závěrům. Typickým příkladem je vyšetření směsných vzorků trusu. Ty sice zjednodušují odběr, ale z diagnostického hlediska jsou problematické. Dochází při nich k „průměrování“ parazitární zátěže, které může maskovat jak silně infikované jedince, tak přítomnost rizikových druhů parazitů. Výsledkem je, že nález může působit jako mírný nebo nevýznamný, přestože se ve stádě reálně vyskytuje klinicky významná infekce. Směsné vzorky tak mohou vést k podcenění situace, nevhodnému načasování odčervení i chybnému vyhodnocení jeho účinnosti.

Pro získání relevantních dat je proto vždy vhodnější pracovat s vzorky od individuálních jedinců. V rámci diagnostických služeb Helmio.cz, jenž představuje komplexní parazitologický servis pro přežvýkavce, je standardem vyšetření minimálně 6 individuálních vzorků. Tento přístup umožňuje zachytit variabilitu mezi zvířaty a poskytuje podstatně realističtější obraz parazitární situace v chovu.

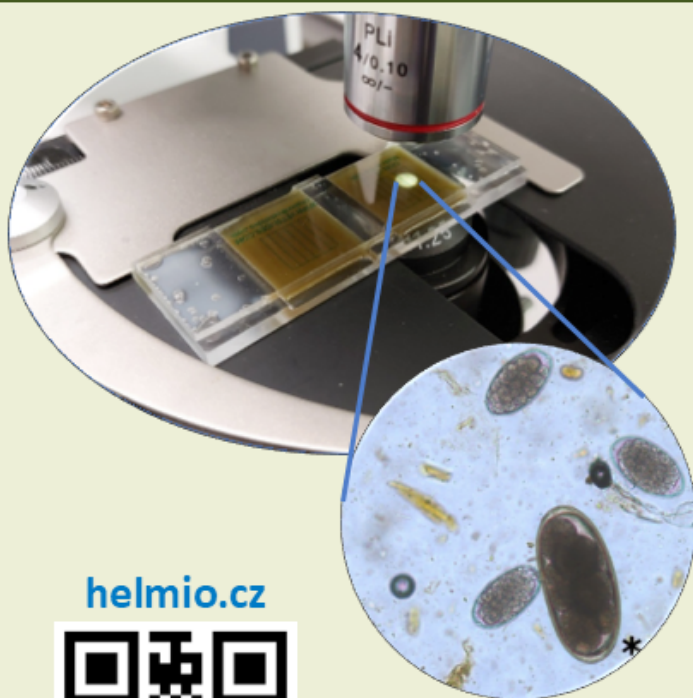
Základ diagnostiky tvoří kvantitativní koprologické vyšetření (tedy na počet vajíček/oocyst/larev na 1 gram trusu), které je vhodné doplnit o další metody. Klíčové přínosy moderního přístupu k diagnostice lze shrnout následovně:

- **Kvantifikace parazitární zátěže (EPG/OPG/LPG):** objektivní posouzení intenzity infekce a jejího průběhu
- **Vyšetření individuálních vzorků:** eliminace zkreslení typického pro směsné vzorky
- **Ověření účinnosti odčervení (FECRT):** konkrétní údaj o účinnosti použitého přípravku v podmínkách chovu
- **Molekulární identifikace (real-time PCR, LAMP):** přesné určení druhového/rodového spektra strongylidních hlístic

Znalost druhového složení parazitů přitom není pouze „nadstavbou“, ale zásadní informací pro interpretaci výsledků. Jak je uvedeno výše, jednotlivé druhy hlístic se liší nejen patogenitou, ale i citlivostí k anthelmintikům. V praxi tak může být celkový pokles počtu vajíček po odčervení relativně uspokojivý, ale zároveň může docházet k přežívání konkrétního, potenciálně rizikového druhu. Bez identifikace druhu hlístice zůstane tento problém neodhalený.

Kombinace kvantitativní koprologie, práce s individuálními vzorky a molekulární identifikace tak představuje praktický nástroj, který umožňuje přejít od rutinního odčervování k cílenému a dlouhodobě udržitelnému managementu parazitů.

doc. MVDr. Adam Novobilský, Ph.D., Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v.v.i., Brno

helmio.cz

Facebook/Helmio

Proč využít naše služby?

- kvantifikace parazitární zátěže
- molekulární identifikace strongylidů
- detekce *Haemonchus contortus*
- ověření účinnosti odčervení
- vysvětlíme a poradíme

HELMIO

Komplexní parazitologický
servis pro přežvýkavce

...nový přístup k diagnostice...

BARBERVAX

Barbervax je injekční vakcína používána na **Vlasovku slezovou** (*Haemonchus contortus*).

Jedná se o preparát, který je do České republiky dovážen z Austrálie, kde ho vyrábí firma **Wormvax Australia Pty Ltd**.

Vakcína je určená pro ovce a kozy. Primárně je doporučena pro EKO a BIO hospodářství, protože je bez ochranných lhůt. Může se aplikovat během březosti a laktace.

Vakcinace začíná na podzim a končí na jaře. Je nutné vakcinaci opakovat každý rok (nicméně v nižších intervalech, než jako při první aplikaci).

ODSTAV JEHŇAT A KULHÁNÍ OVCÍ

Každodenní chovatelská praxe přináší řadu situací, které mohou ovlivnit zdravotní stav i prosperitu stáda. Mnohé problémy přitom nevznikají náhle, ale bývají výsledkem dlouhodobého působení více faktorů.

Období odstavu jehňat představuje důležitou fázi odchovu, během které jsou zvířata vystavena působení celé řady stresových faktorů. Nevhodně nastavený management může v tomto období vést ke zpomalení růstu, zvýšené nemocnosti nebo vyššímu zdravotnímu a infekčnímu tlaku ve stádě.

ODSTAV JEHŇAT BEZ ZBYTEČNÝCH ZTRÁT

Odstav jehňat patří mezi nejdůležitější období celého chovatelského roku. Právě v této době se často rozhoduje o dalším růstu jehňat, jejich zdravotním stavu i ekonomice výkrmu. Současně jde ale o období výrazného stresu, který může vést ke zpomalení růstu, vyšší náchylnosti k nemocem nebo zvýšenému výskytu parazitů.

Zkušenosti ze zahraničních i českých chovů ukazují, že dobře zvládnutý odstav může výrazně omezit zdravotní problémy a podpořit následnou užitkovost jehňat. Základem je především kvalitní výživa, omezení stresu, správný management pastvy a důsledná prevence onemocnění.

Kdy je nejlepší čas na odstav?

Univerzální věk odstavu neexistuje. Záleží především na růstu jehňat, kondici bahnice, kvalitě pastvy i systému chovu. V řadě chovů probíhá odstav mezi 10.-16. týdnem věku, ale důležitější než samotný věk bývá celková kondice zvířat a schopnost jehňat přijímat dostatek pevného krmiva.

Příliš časný odstav může vést ke zpomalení růstu jehňat, vyšší náchylnosti k onemocněním a výraznějšímu stresu, zatímco příliš pozdní odstav může negativně ovlivnit regeneraci bahnice před dalším zapouštěním. Právě jejich tělesná kondice po odstavu bývá často podceňovaným faktorem, přestože bahnice v horším kondičním stavu potřebují dostatek času i kvalitní výživu k obnovení optimální kondice před dalším reprodukčním obdobím.

Stres při odstavu bývá podceňovaný

Odstav znamená pro jehně současně několik zásadních změn – oddělení od matky, změnu krmné dávky, často i přesun do jiného prostředí nebo vytvoření nové sociální

Vakcína není dostupná běžně u dodavatelů, je potřeba mít speciální výjimku od SVS, o kterou může požádat schválený veterinární lékař. Poté je možné se s daným veterinářem domluvit a zahájit vakcinaci.

V tuto chvíli nelze vakcínu nijak distribuovat jiným veterinářům!

Pokud máte zájem o vakcinaci, ozvěte se na kontakt viz níže.

MVDr. Lukáš Reithmayer

Veterinární ordinace ERVET s.r.o.

Masarykova 218, Čelákovice 250 88

Email: ervet@ervet.cz

Tel: 720 501 155

Kulhání patří mezi nejvýznamnější zdravotní problémy ovcí z pohledu welfare i ekonomiky chovu. Kromě negativního vlivu na zdravotní stav a kondici zvířat představuje také ekonomickou zátěž, která může vést ke zhoršení užitkovosti, vyšší potřebě léčebných zásahů a větším nárokům na péči o stádo.

Následující přehledy vycházejí z odborných článků britských autorů publikovaných v časopise *Sheep Farmer* a byly autorůsky zpracovány a doplněny s ohledem na podmínky chovu ovcí v České republice. Jejich cílem je nabídnout širší souvislosti a praktické poznatky využitelné v každodenní chovatelské praxi.

skupiny. Právě kombinace těchto faktorů bývá hlavním důvodem zdravotních problémů po odstavu.

Stres vede ke snížení příjmu krmiva, oslabení imunity a větší náchylnosti k parazitózám, kokcidióze, pasteurelóze nebo klostridiovým infekcím.

Velkou chybou bývá provádět více stresových zásahů současně. Pokud je to možné, není vhodné spojovat odstav například s transportem, výraznou změnou krmné dávky nebo další intenzivní manipulací se zvířaty. Jehňata zvládají odstav lépe, pokud zůstávají alespoň několik dní ve známém prostředí a mají přístup ke kvalitnímu krmivu.

Kvalitní pastva rozhoduje o růstu

Jedním z nejdůležitějších faktorů úspěšného odstavu je kvalita pastevního porostu. Nejde pouze o množství trávy, ale především o její kvalitu a růstovou fázi.

Mladý, aktivně rostoucí porost obsahuje výrazně více energie i dusíkatých látek než přestárlá nebo dlouhodobě přetěžovaná pastvina. Právě kvalita porostu často rozhoduje

Odstav jehňat představuje kritické období v odchovu

Minimalizace stresu při odstavu významně ovlivňuje úspěšnost odchovu

o tom, zda budou jehňata po odstavu dále dobře růst, nebo dojde k růstové stagnaci.

V českých podmínkách bývá problémem především dlouhodobé přetěžování malých pastvin, opakované spasení porostu na velmi nízkou výšku, sucho během letních měsíců nebo vysoký infekční tlak parazitů.

Dobré výsledky přináší především rotační pastva, pravidelná obnova porostů a využívání kvalitních pastevních směsí s vyšším podílem jetelovin. Významnou roli hraje také správné načasování přesunů zvířat mezi jednotlivými pastevními plochami.

Pozor na parazity

Období odstavu bývá spojeno také se zvýšeným rizikem parazitárních onemocnění. Stres a pokles imunity mohou výrazně zhoršit průběh infekcí, které do té doby probíhaly nenápadně.

Nejčastější problémy představují gastrointestinální strongylidózy, kokcidióza nebo motolíčnost. V posledních letech se stále více řeší také rezistence parazitů vůči odčervovacím přípravkům, a právě proto se dnes doporučuje cílenější přístup k odčervování namísto plošného a opakovaného používání stejných přípravků.

KULHÁNÍ OVCÍ POD KONTROLOU

Kulhání patří mezi nejčastější zdravotní problémy chovů ovcí a současně představuje významný problém z pohledu welfare, ekonomiky chovu i spotřeby antibiotik. Zhoršuje kondici zvířat, snižuje užitkovost, komplikuje reprodukci a v neposlední řadě znamená vyšší náklady na léčbu i práci. Přesto bývá v některých chovech stále podceňováno nebo považováno za „běžnou součást chovu“.

V posledních letech se navíc stále častěji diskutuje výskyt CDD (Contagious Ovine Digital Dermatitis), tedy nakažlivé dermatitidy paznehtů ovcí. Toto bolestivé onemocnění se velmi rychle šíří ve stádě a jeho eradikace bývá komplikovaná. Ve Velké Británii je dnes CDD považováno za jeden z nejzávažnějších problémů v oblasti zdraví paznehtů a postupně se objevuje i v dalších evropských zemích.

Zkušenosti ze zahraničí přitom ukazují, že klíčem k úspěchu není pouze samotná léčba kulhajících zvířat, ale především prevence, rychlá reakce a dlouhodobě nastavený management stáda.

Velký význam má pravidelné koprologické vyšetření trusu, sledování růstu jehňat i správný management pastvy. Důležité je především omezit dlouhodobý vysoký infekční tlak na malých nebo přetížených pastvinách.

Vakcinace a imunita

Jehňata jsou v prvních týdnech života chráněna především kolostrální imunitou získanou od matky. Tato ochrana ale postupně klesá, a právě období odstavu bývá z hlediska imunity velmi citlivé.

V zahraničních chovech, zejména ve Velké Británii, se v některých systémech využívá také vakcinace jehňat po odstavu nebo v období výkrmu proti klostridiovým infekcím a pasteurelě. V českých chovech se nejčastěji využívá vakcinace březích bahnic před bahněním, zejména proti klostridiovým infekcím. Chovatelé se nejčastěji setkávají například s vakcínami Covexin 10, Bravoxin 10 nebo Heptavac P Plus. Jehňata díky vakcinaci matek získávají pasivní imunitu prostřednictvím kolostra v prvních týdnech života. Další vakcinační schéma se následně může lišit podle zdravotní situace v chovu a doporučení veterinárního lékaře. Je však důležité si uvědomit, že ani kvalitně nastavený vakcinační program nedokáže plně kompenzovat problémy způsobené stresem, špatnou výživou nebo vysokým infekčním tlakem.

Proč nepodceňovat odstav

Přestože správný management odstavu znamená více plánování i práce, dlouhodobě se vyplácí. Zdravá a dobře rostoucí jehňata mají lepší přírůstky, jsou odolnější vůči nemocem a lépe využívají pastevní porost. Zkušenosti mnoha chovatelů potvrzují, že právě období odstavu patří mezi nejdůležitější momenty, které ovlivňují úspěšnost celého odchovu jehňat.

Hughes, B. (2025). Investing in grass management will pay dividends for finishing lambs on forage. *Sheep Farmer*, 45(3), 25.

Corbett, C. (2025). Effective approaches to disease prevention at weaning time. *Sheep Farmer*, 45(3), 28.

Hill, E. (2025). Setting up for success and integrating regenerative methods at weaning time. *Sheep Farmer*, 45(3), 30–31.

Největší riziko? Nákup zvířat

Jedním z nejčastějších způsobů zavlečení problémů do chovu je nákup nových zvířat. Spolu s nimi se mohou do stáda dostat nejen původci kulhání a onemocnění paznehtů, ale také další infekční či produkčně významná onemocnění, například maedi-visna, OPA (ovčí plicní adenokarcinom), abortivní onemocnění, motolíčnost nebo rezistentní kmeny parazitů. Jakmile se podobné problémy ve stádě rozšíří, bývá jejich řešení výrazně náročnější a dražší než samotná prevence.

Základním pravidlem by proto měla být karanténa všech nově nakoupených zvířat. Doporučuje se jejich oddělení ustájení minimálně po dobu tří až čtyř týdnů, ideálně v režimu nastaveném ve spolupráci s veterinárním lékařem. Během této doby je vhodné pravidelně kontrolovat zdravotní stav paznehtů, sledovat případné kulhání a řešit všechny podezřelé změny ještě před zařazením zvířat do základního stáda.

Velkou roli hraje také samotný výběr chovu, ze kterého jsou zvířata nakupována. Výhodou jsou dlouhodobě uzavřené chovy s dobrým zdravotním statutem a známou situací ohledně kulhání.

CODD: problém, který není radno podceňovat

CODD (Contagious Ovine Digital Dermatitis neboli kontagiózní digitální dermatitida ovčí) způsobuje velmi bolestivé změny v oblasti paznehtů. Typické bývá zarudnutí a poškození tkání v okolí korunky paznehtu, následné uvolňování rohoviny a výrazné kulhání. Onemocnění se může ve stádě šířit velmi rychle, zejména ve vlhkém prostředí a při častém kontaktu zvířat.

Právě rychlost šíření a obtížná léčba jsou důvodem, proč se v zahraničí klade stále větší důraz na prevenci zavlečení onemocnění do chovu. Důležitá je především včasná identifikace kulhajících zvířat a jejich okamžité oddělení od stáda. Čím déle zůstává nemocná ovce mezi ostatními, tím větší je riziko dalšího šíření infekce.

Pětibodový plán v praxi

Ve Velké Británii se v boji proti kulhání osvědčil soubor pěti základních opatření zaměřených na omezení šíření infekce a snížení výskytu kulhání ve stádě. Zkušenosti britských chovatelů ukazují, že důsledné dodržování těchto zásad může výrazně snížit nejen počet kulhajících zvířat, ale také spotřebu antibiotik a množství práce spojené s léčbou.

1. Včasná léčba

Kulhající ovce je potřeba řešit co nejdříve po objevení prvních příznaků. Včasná léčba významně snižuje riziko šíření infekce na další zvířata. Důležité je nemocné kusy oddělit a řídit se doporučením veterinárního lékaře. Dlouhé čekání „jestli se to nezlepší samo“ většinou vede pouze k dalšímu šíření problému.

Léčba vždy závisí na konkrétní příčině kulhání. U infekčních onemocnění paznehtů je zásadní především včasný zásah, oddělení postižených zvířat a spolupráce s veterinárním lékařem.

V českých chovech se při léčbě nejčastěji využívají:

- lokální dezinfekce paznehtů
- koupele paznehtů
- systémová antibiotická léčba

Mezi často používané účinné látky patří zejména oxytetracyklin, amoxicilin nebo penicilinová antibiotika. V praxi se používají například přípravky na bázi oxytetracyklinu nebo dlouhodobě působící amoxicilinové preparáty. Výběr léčby by měl vždy vycházet z doporučení veterinárního lékaře a konkrétní situace ve stádě.

2. Karanténa nakoupených zvířat

Právě karanténa bývá označována za jeden z nejdůležitějších bodů prevence. Nově nakoupené ovce by měly být po určitou dobu odděleny od vlastního stáda a pečlivě sledovány. Součástí prevence může být také dezinfekční lázeň paznehtů nebo preventivní ošetření podle doporučení veterinárního lékaře.

3. Omezení chronických případů

Opakovaně kulhající zvířata představují významný zdroj infekce pro celé stádo. Pokud se problémy vracejí opakovaně, je vhodné zvážit brakaci těchto kusů. Mnoho chovatelů potvrzuje, že právě důsledné vyřazování chronicky postižených zvířat vede dlouhodobě k největšímu zlepšení zdravotní situace ve stádě.

Klečení může být jedním z prvních příznaků bolestivosti paznehtů

4. Správný management paznehtů

V minulosti bylo běžnou praxí rutinní ošetřování paznehtů. Dnes se však stále více ukazuje, že nadměrné nebo nešetrné ošetřování může situaci naopak zhoršovat a usnadňovat šíření infekce. Zásadní význam má především čisté prostředí, omezení dlouhodobě vlhkých a znečištěných míst a vhodná manipulace se zvířaty.

5. Vakcinace

V některých chovech může být součástí prevence také vakcinace proti onemocněním paznehtů. Její efekt závisí na konkrétní situaci v chovu, infekčním tlaku i použité vakcíně. Zkušenosti ze zahraničí ukazují, že vakcinace může pomoci snížit výskyt kulhání a omezit šíření infekce ve stádě, sama o sobě ale problém nevyřeší bez dalších managementových opatření.

V ČR je dostupná jen jedna vakcína, a to Footvax. Vakcinace proti nakažlivé hnilobě paznehtů může významně snížit výskyt klinických příznaků a infekční tlak ve stádě, sama o sobě však obvykle nevede k úplné eradikaci původce onemocnění. Úspěšnost vakcinace je výrazně ovlivněna managementem chovu, karanténou nově nakupovaných zvířat i důsledným vyřazováním chronicky postižených kusů.

KULHÁNÍ NENÍ „NORMÁLNÍ“

Řada chovatelů si na občas kulhající ovci ve stádě zvykla. Zkušenosti z chovů, které se problém rozhodli aktivně řešit, ale ukazují, že výrazné omezení kulhání je reálně dosažitelné. Základem je prevence zavlečení onemocnění, rychlá reakce při prvních příznacích a dlouhodobě důsledný přístup. Přestože některá opatření mohou na první pohled znamenat více práce, ve výsledku většinou vedou k lepšímu zdravotnímu stavu stáda, nižší spotřebě antibiotik i jednoduššímu managementu chovu.

Duncan, J. (2025). Lameness issues must be considered when buying in new sheep. *Sheep Farmer*, 45(4), 36.

Making the most of the five-point plan to stamp out lameness in sheep. (2025). *Sheep Farmer*, 45(3), 32.

Redakčně upravila a doplnila: Ing. Anna Poborská, Ph.D.
foto: Ing. Anna Poborská, Ph.D.

KULATÝ PODSEDÁK

Tkaný ze surové ovčí vlny

Podsedák si může vyrobit každý, kdo má pytlík surové ovčí vlny. Na podsedák na fotce bylo použito 175 g vlny. Vlna byla vyprána v dešťové vodě. Je to základní způsob, vlna není sterilně čistá, ale pro naše tvoření je vypraná dostatečně. Vlnu jsem několikrát po sobě vložila do lavoru s dešťovou vodou, nechala namočenou po dobu několika dní. Lavor by neměl stát na slunci, aby se nezačaly tvořit řasy. Vlnu vytáhneme, vodu vylijeme, napustíme novou, vlnu vložíme zpět do lázně. Až se nám zdá voda čistá, vlnu vytáhneme, položíme na síto a necháme ve stínu vykapat a uschnout.

Na tvoření podsedáku potřebujeme kolíkový stávek (obr.1).

Je to deska s dírami, do kterých se vkládají kolíky. Každý kolík má v sobě díрку na provlečení osnovní nitě. Je to jediné náčiní, které budeme potřebovat.

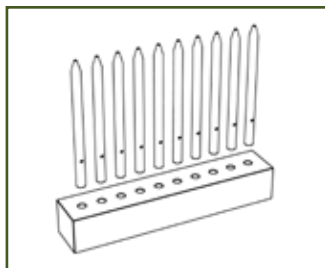
Použijeme tolik kolíků, kolik je potřeba na délku poloměru kruhu, který chceme vytvořit. V našem případě 10 kolíků s rozestupy 2 cm, aby vznikl podsedák o průměru 40 cm.

Do kolíků navlečeme provázky, které budou tvořit osnovu. Provázky vedou dvojité (obr.2) vnitřkem tkaniny. Na finálním výrobku nejsou viditelné.

obr. 2: osnovní provázky se navlékají dvojité

délka provázku potřebného na kruh bez uzlů), vnitřní krátký jen 7 cm. Přidám k tomu rezervu (10-20 cm) pro uzly a pohodlnou manipulaci. Pokud se mě s tím nechce počítat, udělám osnovní provázky stejně dlouhé a na konci práce je ustřižnu.

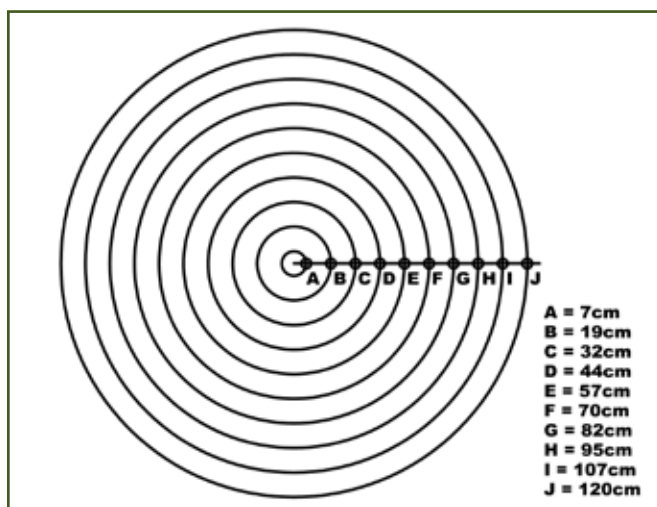

obr. 1: kolíkový stávek

Pokud vyrábíme na kolíkovém stávku obdélník, všechny provázky střiháme stejně dlouhé podle délky koberečku. Pokud kruh, provázky se od vnější strany kruhu do středu postupně zkracují (obr. 3). V tomto případě potřebuji vnější osnovní provázek mít dlouhý 120 cm (čistá

Rozpis délek osnovních provázků.

1. 120 cm + 20 cm rezerva = 140 cm, dvojitý návlek 280 cm
2. 107 cm + 20 cm rezerva = 127 cm, dvojitý návlek 254 cm
3. 95 cm + 20 cm rezerva = 115 cm, dvojitý návlek 230 cm
4. 82 cm + 20 cm rezerva = 102 cm, dvojitý návlek 204 cm
5. 70 cm + 20 cm rezerva = 90 cm, dvojitý návlek 180 cm
6. 57 cm + 20 cm rezerva = 77 cm, dvojitý návlek 154 cm
7. 44 cm + 20 cm rezerva = 64 cm, dvojitý návlek 128 cm
8. 32 cm + 20 cm rezerva = 52 cm, dvojitý návlek 104 cm
9. 19 cm + 20 cm rezerva = 39 cm, dvojitý návlek 78 cm
10. 7 cm + 20 cm rezerva = 27 cm, dvojitý návlek 54 cm

obr. 3: délka kruhové osnovy

Provázky navléknu do kolíků (obr. 4), na koncích svážu (obr. 5).

obr. 4: navlečené osnovní provázky

obr. 5: svázání osnovních provázků

Nedoporučuji svazovat k sobě konce provázků jednotlivých kolíků. Toto svazování pro každý kolík zvlášť vypadá logicky, ale pokud se nám tkanina při posouvání po osnovních provázcích dostane až na konec, a to se může stát, začne se nám dílo vyvlékat z osnovy vyvlékat. POZOR NA TO, JE TO ČASTÁ CHYBA. Provázky svazuji tak, že se mezi kolíky spojují jako je vidět na obrázku. Na krajích sváží tři nitě, uprostřed vždy dvě, každá jde z jiného kolíku.

Usušený chuchvalec vlny vezmu do rukou, prsty mírně rozvolním, to znamená, že potáhám vlákna od sebe. Nakonec rozvolněný konec vlny mírně zatočím. Není to žádná precizní práce, zvládnou to i malé děti, pokud není vlněný pramen rovnoměrný, někde z něj trčí koneček nebo je křivý, vůbec to nevádí, právě naopak, vypadá to ve výsledné tkanině velmi pěkně. Takto zamotaný pramen rovnou obtáčíme kolem

SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ VÁS SRDEČNĚ ZVE NA: OVČÁCKÉ SLAVNOSTI

Koná se: **11. července 2026 | 9:00 - 18:00**

Kde: **Farní zahrada arciděkanství v Nepomuku** (vstup průjezdem
skrz budovu arciděkanství)

Přesanické náměstí 1, Nepomuk 335 01

Vstupné: Dobrovolné

Těšte se na:

- Krajská výstava ovcí a koz
- Mezinárodní soutěž ve stříhání ovcí
- Výstava drobných hospodářských zvířat (drůbež, králíci, holubi)
- Ukázky pasení zvířat s pomocí psů
- Řemeslný trh a farmářské produkty z místních farem
- Grilovaný sýr, jehně na roštu, jehněčí kotlík
- Ukázky zpracování ovčí vlny
- Regionální potravina
- Dětská dílnička

PLZEŇSKÝ KRAJ

SCHOK
SVAZ CHOVATELŮ OVCÍ A KOZ

OVENÁLIE 2026

Vážené členky a vážení členové Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.,
vážené chovatelky, vážení chovatelé,

srdečně Vás zveme na 23. ročník ovčáckých slavností OVENÁLIE
ZLOBICE 2026 a zároveň na 27. ročník celostátní výstavy ovcí a koz.

Obě akce se uskuteční v sobotu 15. srpna 2026 tradičně
v areálu Zlobice, který se nachází severně od Brna mezi obcemi
Malhostovice a Lipůvka. Hlavním organizátorem je Svaz chovatelů

ovcí a koz z.s. ve spolupráci se společností OVEKO a.s., s obcí
Malhostovice a za podpory Ministerstva zemědělství České
republiky.

Na ovčácké slavnosti zveme nejen chovatele, ale i širokou veřej-
nost, která se seznámí s chovanými plemeny ovcí a koz, pastevec-
kých psů, nabídneme něco málo soutěží, mnoho specialit, ukázky
zpracování vlny a další. Návštěvníci si budou moci zakoupit ovčí
a kozí výrobky přímo od farmářů. Ti nejodvážnější mohou zkusit
šťěstí v závodě v pojidání halušek.

Program:

- 27. celostátní výstava ovcí a koz
- Tradiční ovčácké zvyky a ukázky zpracování produktů v podání Goralů z Košarisek
- Spřádání ovčí vlny a ukázky jejího zpracování
- Soutěže a aktivity pro příchozí, ■ soutěž v pojidání halušek s brynzou ■ farmářský víceboj
- Farmářský trh
- Dětský program
- Country hudba

Občerstvení zajištěno po celou dobu konání Ovenálií.

Slavnostní zahájení bude v 11:00 hod.

Areál Zlobice bude pro návštěvníky otevřen od 10 hodin.

Do místa konání v areálu Zlobice se dostanete z Brna směrem na Svitavy, v obci Lipůvka za restaurací Formanka odbočíte
na Tišnov, za vesnicí na vrcholu stoupání v lese asi po jednom kilometru opět odbočíte vlevo po panelové cestě 3 km k areálu.

Zveme všechny chovatele a řemeslníky k účasti na akci. S Vaší pomocí bychom rádi připravili
zajímavou akci, která osloví nejen chovatele, ale i širokou veřejnost a zaujme mladou generaci.
Pokud jste farmáři, přímí producenti a zpracovatelé produktů z chovu ovcí a koz, nabízíme Vám
výstavní plochu zdarma.

Své přihlášky na akci zasílejte na adresu: Svaz chovatelů ovcí a koz z.s., pracoviště: Zlobice ev.
č. 55, 666 03 Malhostovice, e-mail: pkovce@schok.cz

Aktuální informace sledujte na stránkách
www.schok.cz a Facebooku **Přírodní areál Zlobice - Koliba**

NA VIDĚNOU 15. SRPNA 2026 V PŘÍRODNÍM AREÁLU ZLOBICE

Změna programu vyhrazena.

OVČÁCKÉ SLAVNOSTI

15. 8.
2026

OVENÁLIE
ZLOBICE

od 10 h

v přírodním areálu Zlobice, Malhostovice

**Celostátní výstava
plemen ovcí a koz**

 **Ukázky plemen
pasteveckých psů**

**Občerstvení
Soutěže**

Dětský program Hudba

 **MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY**

 SCHOK
OVČÁČKÉ SLAVNOSTI

52 země živitelka
20-25/8/2026
České Budějovice

www.zemezivitelka.cz
#zemezivitelka #vystavisteb #vcb

INOVACE
V KAŽDÉM POLI

VYSTAVISTĚ
ČESKÉ BUDĚJOVICE

AGROALON
ČESKÉ BUDĚJOVICE

ČESKÝ ZEMĚDĚLSKÝ SVAZ

■ SVAZ NA ZEMI ŽIVITELCE 2026

Ve dnech 20. – 25. srpna (čtvrtek – úterý) se bude v Českých Budějovicích konat 52. ročník Mezinárodního agrosalonu Země živitelka. Loňský ročník velmi úspěšný – přes 135 000 návštěvníků, více jak 600 vystavovatelů na 15 ha výstavní plochy, přes 20 zúčastněných zemí. Lze tedy předpokládat, že i letošní ročník bude pro návštěvníky zajímavý. Jedná se největší a nejvýznamnější akcí svého druhu a rozsahu, určená pro odbornou i laickou veřejnost, zaměřující se

na zemědělský sektor napříč všemi jeho obory. Agrosalon propaguje i české potraviny. Náš Svaz se výstavy zúčastní i letos. Expozici ovcí a koz bude, stejně jako v minulých letech, zajišťovat Krajské sdružení Jihočeského kraje. Aktuální informace organizátorů mezinárodního agrosalonu lze sledovat na www.zemezivitelka.cz.

Na viděnou na expozici Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. na Země živitelce 2026.